

FOAIA POPORULUI

Prețul abonamentului:
Pe un an 2 fl. (4 coroane).
Pe o jumătate de an 1 fl. (2 coroane).
Pentru România 10 lei anual.
Abonamentele se fac la „Tipografia”, soc. pe acțiuni, Sibiu.

Apare în fiecare Duminecă

INSERATE
se primesc în biroul administrației (strada Poplăcii nr. 15).
Un șir garmond prima dată 7 cr., a doua oară 6 cr., a treia oară 5 cr.: și timbru de 30 cr.

Școalele noastre.

În ședința dietei maghiare din 7 l. c. a venit în desbatere bugetul (adeacă planul de cheltuieli) al ministerului de culte și de școale. Cu acest prilej a ținut o vorbire ministrul Wlassics, arătând de ce gânduri și de ce năzuințe este stăpânit cu privire la școale și peste tot la înaintarea culturii în țară.

Din vorbirea lui se vede, că Wlassics este și în ministerul nou al lui Széll, tot omul vechiu, adevărat el este stăpânit tot de aceleași gânduri și planuri, ca și mai înainte.

Wlassics a zis între altele, că cultura națională maghiară trebuie întărită, căci puterea ei duce la *unitatea națională și de stat*. Cu alte cuvinte, cultura și așezămintele culturale — cu deosebire *școalele* — trebuie să stea în slujba unității naționale, adevărat a *maghiarisării*.

Năzuința de maghiarisare trece ca un fir roșu prin întreaga vorbire a ministrului. De aceea vorbind despre *școalele populare* (sătești), a arătat, că el se nisuește din răspuțeri a face cât de multe școale de stat, bine știind, că școalele de stat sunt pat cald pentru maghiarisare. În anul acesta a zis ministrul, că va deschide 500 de școale de stat, ear' în decurs de 5 ani o mie!

La sfârșitul vorbirei a zis, că el ar face mai mult, dar' nu are destui bani la îndemână, făgăduiește, însă că el își va pune în slujba culturii maghiare toate puterile și toată însuflețirea sa!

Pentru Wlassics așadar, în țeara aceasta, în care locuiesc mai multe po-

poare cu limbi deosebite, nu este decât o singură cultură, *cultura maghiară*, de care singur își ține de datorie ministrul să îngrijească, acel ministru, care e plătit și din banii noștri, ai Românilor, ai Slovacilor, ai Sârbilor și altor neamuri.

Foile ungurești, au scris din prilejul vorbirei lui Wlassics articole, în cari glăsuiesc toate, ca ministrul, ba multe îl și întrec. Astfel între altele foaia *Pesti Hirlap* din Pesta, zice, că Maghiarii trebuie să schimbe toate școalele în școale de stat, adevărat ungurești, așa, ca să nu mai fie nici o școală de altă limbă. *Budapesti Hirlap*, încă e de această părere, dar' zice, că și până atunci ministrul trebuie să lucreze așa, ca *puterea tuturor școalelor* (va să zică și ale noastre) să se folosească *pentru întărirea națiunii maghiare*.

Cele-ce au scris foile și ce a zis ministrul Wlassics sunt lucruri lămurite și la înțeles zise. Din ele vedem, că școalele noastre nu numai că nu află nici un sprigin la stăpânire, dar' ele sunt amenințate tot mai mult cu nimicire. Și în privința aceasta toți Maghiarii sunt de o părere, de jos și până sus la ministru.

Imprejurarea aceasta la ce trebuie să ne îndemnăm? Cine trebuie să îngrijească de școalele noastre, dacă ministrul și ocârmuirea nu vrea să se îngrijească? Lucru firesc, că noi, noi înșine trebuie să îngrijim, de ce e mai scump al nostru. Eată pentru-ce preoții, învățătorii, fruntașii și tot poporul, până la cel din urmă Român, au sfânta datorie să lucreze pentru întărirea școlii române, trebuie să afle mijloace ca școala română să fie susținută în stare corespun-

zătoare și învățătorii plătiți în regulă, așa ca stăpânirea și organele ei, cari stau la pândă, să afle școalele corespunzătoare legii și așa nimic să nu le poată strica.

Auzind cele-ce a zis ministrul, trebuie să punem nepăsarea la o parte, până nu e târziu și să ajutăm cu vorba și cu fapta școalele noastre. Aceasta o cere binele neamului, binele nostru și cinstea națională, și mișel, de trei-ori mișel este acela, care nu va pune umărul la această muncă de întărire a învățământului nostru!

Noi, cari suntem adunați în jurul acestei foi pentru popor, și cari pentru popor dăm tot ce avem mai bun dela noi, de mult știm și vedem primejdia ce amenință școalele noastre. Eată cauza pentru care am deschis în foaie un loc și pentru școale și învățători: *„Școala română”*. Foaia Poporului este a poporului român, dar' tot ale lui sunt și școalele și învățătorii, ce-i are. Foaia Poporului vrea să iee și ea parte la lupta pentru apărarea și întărirea școlii române; ea vrea, ca alături cu poporul să adune sub steag și pe învățători și să lucreze cu povețe și îndemnuri pentru înaintarea școlii române și a luminării prin școală.

La această muncă datori suntem a lua parte cu toții, de oare-ce școalele noastre sunt tot atâtea cetățui, cari trebuie tot mai mult să le întărim, ca în lăuntrul lor neamul nostru să-și poată afla, în vijeliile vremurilor, razimul și mântuirea sa.

FOITA.

Din cartea vieții.

Învățătura este mama avuției, învăță dar' carte dacă voești a cunoaște lumea.

Pentru plugari avuția stă în brațe, trebuie însă ca mintea să conducă brațele.

— Calea către cârcimă duce și la temniță.

— Prisosul grâului și al cucuruzului de ieri, păstrează-l pe mâne, căci nu știi dacă astăzi îți va prisosi.

— Sărăcia o gonești din casă cu munca; ea intră în casă cu mâinile în șolduri și nu poți scăpa de ea, decât prin economie.

— Sărăcia stă la ușa omului harnic și nu cutează să intre înăuntru.

Prof. Dr. Elefterescu.

Visul lui Petru Rareș. *)

Jos în vale, pe Bârlad,
Lâng'al Docolinei vad,
Nimerit-au, poposit-au
Și de noapte tăbărit-au
Zece cară mocănești
Cu boi albi fălcienesti.

De tot carul șese boi,
Înjugați doi câte doi:
Boi cu coarne ascuțite
Și copite potcovite;
Boi de frunte și minăți
De ficiori tot înarmați.

Ear' în cară ce-au avut?
Ce merinde-i de vândut?
Pești de apă curgătoare
Și de apă stătătoare,
Cu năvodul pescuții
Și cu undița undiți.

Dar' merindele-'s a cui?
A lui Petrea Majăului,

*) Vezi: Din trecutul nostru (Petru Rareș).

Care-i om de omenie,
Și-ar fi bun chiar de domnie,
Dac'ar pune Dumnezeu
Tot omul la locul seu!

Eată-l colo jos lungit,
Într'o burcă învălit,
Lângă focul de nuiete
Und' se frig jupiți de piele
Patru miei dela ispas
Pentru prânzul de popas.

Focul pâlpe merou,
Roș ca limba unui smeu;
Și pe culmea luminată
Și prin tabăr' așezată
Să ved' boii la un loc,
Țintind ochii lor spre foc.

Ard nuietele trăsând,
Crește para schinteind —
Împrejuru-i ca o roată
Șede argățimea toată,
Numai Petrea nu-i în rind...
El de-o parte stă pe gând.

Scurt, dar' bine! Foaia nemțească *Reichswehr* dela Viena se arată foarte necăjită în unul din numerile sale din urmă, din cauză, că influența monarhiei habsburgice scade mereu în răsăritul european. Numitul organ pornește în acest articol dela învoiala pe care a legat-o Germania cu România în privința liniei de comunicație *Berlin—Constanța—Constantinopol*.

Reichswehr se miră că cu chipul acesta influența Austriei este combătută în Orient de către prietena acestei mari puteri, adică de către România.

Deutsches Volksblatt, discutând acest articol și găsind întemeiate plângerile lui, arată că adevărata cauză, care face ca legăturile dintre Austro-Ungaria și dintre statele din răsărit (cum sunt România, Sârbia, Bulgaria, Muntenegru), să fie încordate, este starea ticăloasă în care sunt ținute naționalitățile din Ungaria.

Foaia zice apoi, că »pe cât timp Ungurii vor fi lăsați de capul lor, ca să nimicească naționalitatea Românilor și altor popoare din Ungaria, nici Austria nu poate conta la prietenia statului român și a celorlalte țări«.

Scurt, dar' bine!

Pentru steag. Se scrie, că tinerii români din Micălaca venind la asentare, în Arad, sub flamură proprie, combinată din steagul casei domnitoare și tricolorul român, au fost atacați din partea poliției, care voia să le răpească steagul. Români au luat lupta cu poliția; în focul luptei s'a rupt mânerul steagului, dar' steagul a fost salvat. Tinerii au trecut acum la restaurantul din apropiere ca să-și petreacă, dar' poliția a venit în urma lor, cu forță neobișnuit de mare, și după lupte desperate și vărsări de sânge, i-a arestat unul câte unul, ear' pe unul l-a dus la spital, aflându-se într'o stare foarte gravă.

Steagul, rupt în bucăți, a fost dus și el la poliție, și pentru el vor fi dați acum tinerii din Micălaca în judecată.

Nemții se mișcă. Se scrie din *Biserica-albă* (Bănat), că senatul școlar de acolo, a luat hotărîrea în ședința ținută la 14 Aprilie n., ca protocoalele de consultație ale corpului profesoral dela școalele comunale locale, să se poarte pe viitor în limba germană, și tot în limba germană să fie purtate și protocoalele senatului școlar. Hotărîrea s'a adus cu patru voturi, contra unu.

Natural, că foile maghiare varsă foc și pucioasă pentru acest nou „atentat” îndreptat în contra „ideei de stat”. Pe noi însă ne înveselește.

Lupta Românilor. În adunarea comitatului Sibiu, ținută Mercuri în 19 l. c., Români au luptat foarte frumos și sunt vrednici de laudă. Era vorba, ca să se dea o adresă de răspuns ministrilor C. Széll, Hegedüs și fostului ministru Perczel. Români au propus să se iee simplu la cunoștință înștiințarea. Propunerea au făcut-o d-nii O. Tilea și Dr. Frâncu, ținând amândoi vorbiri foarte frumoase și cu temeieri puternice. Despre aceste vom mai vorbi, neavând acum loc destul.

Din România.

— Înformântarea lui Catargiu. — Noul guvern. —

Înmormântarea răposatului mare bărbat *Lascar Catargiu* s'a făcut Duminica trecută. Înformântarea a fost una din cele mai frumoase și pompoase, ce s'a văzut vre-odată în București. A luat parte la ea tot ce are Bucureștii mai fruntaș. După sicriu urma Prințul *Ferdinand* cu capul descoperit, apoi ministrii și deregătorii înalți etc. Regele și Regina asemenea își aveau trimișii lor. Din țeară asemenea se aflau mulți trimiși de ai cluburilor conservatoare. Sicriul era acoperit de cununi scumpe, între cari una dela Regele. La înmormântare au vorbit unii dintre cei mai însemnați bărbați ai României, cum sunt Gr. G. Cantacuzino, generalul Manu, Tache Ionescu etc.

S'au trimis apoi o mulțime de telegrame de condolență, atât din România, cât și din străinătate.

Între ele este și telegrama presidentului partidului național de următorul cuprins:

Deplângem cu inima sfâșiată de durere pemarele Români, care, cu caracter de granit, a stat neclintit în lupta pentru demnitatea națională până la ultima răsuflare, model de eternă amintire.

Dr. Ioan Rațiu.

Noul minister încă nu este format și nu se știe cine va fi însărcinat cu formarea. Se depeșează din București, că conservatorii și junimiștii nu s'au putut înțelege și astfel ministerul se va forma tot de către liberali, cari se vor uni cu toții, lăsând însă la o parte pe fostul prim-ministru Sturdza.

Până la încheierea foii nu se știe nimic sigur.

Cumpătare.

Oamenii nostri încep a se încredința când ici, când colo, că e bine a trăi în ale beuturii cu cumpăt și a se lăpăda de beutura rachiului jidovesc puturos. Se înțelege, că în privința aceasta face mult, dacă începutul și povățuirea se face de către preoți și alți fruntași ai satelor.

Tribuna primește din Bistra o știre îmbucurătoare în privința aceasta, pe care o dăm și noi, îndemnând pe toți a face însoțiri de cumpătare. De îndreptar este cartea dlui *Aluășiu*, scoasă în tipar la noi (costă 1 coroană). Scrisoarea din vorbă e următoarea:

Bistra, Aprilie 1899.

La stăruința și indemnul dlui paroch Alex. Papiu, în Duminica prinderii acestui post, după eșitul din sf. biserică, s'a adunat poporul în școală. Aci a ținut dl paroch o vorbire frumoasă în contra patimei beției, fiind această vorbire a 5-a sau a 6-a în contra acestui păcat mare.

Vorbirile premergătoare le-a ținut în sf. biserică, în 5 Dumineci una după alta. Odată a predicat atât de pătrunzător în contra păgubitoare, uritei și rușinoasei beții, încât coriștii nu s'au putut suferi, să nu-i strige: »Să trăească!«

Între multe exemple ce a adus în contra beției, amintim 2, — din viața ciudatului filosof Diogene. Acest filosof, — zise dl paroch, — trecând odată pe lângă casa unui beutor, pe care tocmai o licitau, Diogene zise: »Știut-am eu, că vinarsul scoate pe omul acesta din casă«.

De altă-dată tot acest filosof întâlnind pe un beutor, care, fiind îmbrăcat cam rău, zise: »Am știut eu, că vinarsul și pe acesta îl desbracă de pene!«

La prima adunare ținută, cum am zis, la Duminica prinderii acestui post, s'au scris peste 80 de inși, între cari primul a fost dl paroch. Acestia și-au promis deocamdată, că nu vor bea nimica în postul acesta.

De altmintrelea dl paroch acuși e un an și jumătate de când nici nu a gustat nici un fel de beatură spirtuoasă. Tot atunci s'a ales o comisiune pentru compunerea statutelor pentru înființarea reuniune de cumpătare. Alta nu mai lipsește acum, fără poporul să asculte de sfatul înțelept al conducătorilor sei, — al preoților, — cari în cea mai bună înțelegere se silesc a-l lumina, ca să înainteze atât în cele morale, cât și în cele materiale.

Unul zice: Măi voinici!

»Auzit-ați voi pe-aici
»De biet Domnul Ștefăniță,
»Ce-a fost om de mare viță —
C'a murit cu zile 'n sîn,
În cetate la Hotin?«

Toți fac cruce 'ncremenind.
Un bătrân zice zimbînd:
»A murit? Domnul să-l ierte!
»De-acum să vedeți voi certe!
»Lupte, vrajbe 'ntre boieri,
»Pentru scaun și averi!«

Atunci Petrea ia cuvînt:
»Așa-i rîndul pe pămînt!
»Cine-i slab vrea a fi tare,
»Cine-i mic vrea a fi mare,
»Căci domnia-i dulce pom,
»Care farmecă pe om«.

— »Fie dulce, fie rău,
»Da-ne-ar bunul Dumnezeu
»Un alt Ștefan la domnie,
»Să eșim la vitejie!«

Astfel toți răspund cu dor,
Și adorm în somn ușor.

II.

Focul taberei s'a stîns
Neagra umbră s'a întins.
Totul zace 'n neclintire,
În adîncă amorțire,
Numai stelele clipeșc
Și pe cer călătoreșc.

Miezul nopții s'a ivit
Și prin lume-a răspîndit.
Ceata visurilor dalbe,
Visuri negre, visuri albe,
Ce îngîănă până 'n zori
Pe sormanii muritori.

Ear' un vis prevestitor,
Abătîndu-se din sbor,
Se oprește lângă Majă
De-l încîntă cu-a lui vrajă,
Arătîndu-i viu prin somn
Străluciri, măriri de Domn...

Cînd năluca mamei lui
Pe malul Ialpăului,
Se arată lin și-i zice:
»O! de sînul meu fericite,
»C'a purtat și a născut
»Domn viteaz și priceput!«

Cînd un vultur aurit
Sus pe cerul înegrit,
Lucind falnic ca un soare,
Zicea: »Petre, frățioare,
»Cât de 'nalt e sborul meu
»Mult mai nalt va fi al tîu!«

Cînd un lanț întins de munți
Cu-ai lor codri deși cărunți
Se 'nchina voios în cale...
Și din munte și din vale
Mii de glasuri cuvînta:
»Să trăești, Măria Ta!«

Petru Majă-ademenit,
Din somn dulce s'a trezit...
O! minune! ce să vază
În a zilei albă rază?

Irlandezii pentru limba lor.

Se știe în general, că Irlandezii poartă o luptă grea contra Englezilor. Dar' nu se prea știe la noi, că Irlandezii s'au *englezit* așa de mult, încât toți vorbesc *englezește*, și foarte puțini mai știu limba lor *națională*. Sânt în total cam 700.000 (din vre-o patru milioane), cari mai vorbesc limba *irlandeză*, o ramură a vechei limbei celtice.

De câțiva ani învățații Irlandezilor au pornit o mișcare pentru a readuce la vechea sa cinsto limba poporului lor. Se lucră anume pentru cultivarea și ridicarea ei la demnitatea de *limbă literară*.

S'a format o *asociațiune* în acest scop și o lucrare sănătoasă s'a pornit pentru redeschimbarea la viață a limbei irice.

S'au iscat și între Irlandezi deosebiri cu privire la acest fapt. Unii zic, că limba lor e numai un dialect, care față cu limba cultă a Englezilor, cunoscută de toți, n'ar avè drept de existență, nici forță de rezistență.

Alții cred, că e destul dacă limba *irică* e studiată de cătră învățați din punct de vedere istoric și filologic.

Earăși alții nu se îndestulesc cu atât, ci cu drept cuvânt vor să facă din limba părăsită earăși o limbă vie, generală, populară în sinul poporului irlandez.

Acestia au înființat *asociațiunea irică*, de care am pomenit. Există o literatură populară foarte veche la Irlandezi. Productele acestei literaturi se reipăresc și împrăștie în popor.

Faptul că cea mai mare parte a Irlandezilor vorbesc, cetesc și scriu englezește nu poate fi o pedecă pentru această acțiune populară națională, ci mai curând un motiv. Pentru-că ori-cum, Irlandezii sânt de alt neam, decât Englezii, au alt sentiment, alt gust. Irlandezii posed un simț fin pentru adevărate frumseți literare. Lor nu le plac foiletoanele ziarelor engleze, nici romanele picante.

De aceea asociațiunea irică s'și-a propus a scoate cărți populare în limba irlandeză, care să servească de hrană sufletească fiilor sei, ori-unde s'ar găsi, fie servitori la casele lorzilor, fie marinari, pe oceanele îndepărtate.

»Asociațiunea« această are deja peste o sută de despărțăminte. În fruntea ei stă acum *cardinalul Logue*.

În privința politică în timpul din urmă Irlandezii au câștigat ceva. S'a făcut o reformă administrativă cu oare-

care considerații locale. Dar' aceasta, firește, că nu-i poate mulțumi, ei luptă pentru *autonomie* deplină. Durere, că și ei sânt desbinați în 2 fracțiuni, *Parnelliști* și *Antiparnelliști*.

În timpul din urmă s'au făcut încercări de împăcare, dar' n'au reușit. Parnelliștii sânt în minoritate.

DIN LUME.

Crisa ministerială din Grecia.

Guvernul Greciei s'și-a dat abzicearea și regele a însărcinat pe *Theotokis* cu formarea noului minister. Theotokis a dat în curând lista noilor ministri, între cari sânt *Sinopulos* (finanțe), *Romanos* (externe), *Duros* (răsboiu), *Buduris* (marină) etc.

Noul cabinet are în plan o nouă împărțire administrativă a țerei, crearea poliției de stat și va propune, ca oficerii să nu mai poată fi aleși de deputați în cameră.

Conferența de pace.

Cu cât se apropie terminul conferenței de pace, cu atât nădejile în privința rezultatelor ei devin mai modeste, chiar și în Rusia.

Asta se poate vedè destul de bine din lămuririle date zilele acestea de importantul ziar rusesc *Novoje Vremja* asupra propunerilor pe cari reprezentanții Rusiei le vor face la Haaga.

După spusele numitului ziar, lumea rusă e departe de a pune speranțe mari în conferența desarmării.

Propunerile Rusiei, zice »Novoje Vremja«, sânt modeste, dar' se pot împlini. Ele se mărginesc numai la *micșorarea numărului conflictelor armate și îndulcirea grozăviilor răsboiului*.

Din toate părțile.

Din *Singapore* Asia se anunță, că o puternică însoțire nemțească a cumpărat vapoarele firmei engleze *Hold*, care fac calea între *Singapore*—*Siam* și *Borneo* britic. Prin aceasta singura comunicație dintre aceste puncte a ajuns în mâni germane, ceea-ce va aduce mari folease atât comerțului, cât și politicii germane.

Spriginitorii lui *Don Carlos*, care vrea să ajungă la tronul Spaniei fac agitații periculoase în mai multe părți ale Spaniei. Ministrul de răsboiu *Polavieia* a concentrat trupe numeroase în orașele principale din *Valencia* și *Catalonia*. O trupă de gendarmi a fost trimisă în munții *Aingorrit*. Încrucșătorul *Venadito* veghează malurile.

Osândiți de țerani.

În *Pojon* s'a ținut săptămâna trecută adunarea țeranilor din vestul Ungariei, o adunare a țeranilor nemți (*Șvabi*). Cu ocaziunea aceasta s'a văzut, că cercurile țărănești sânt foarte bine informate asupra stărilor politice miserabile din Ungaria și îngâmfații nostri stăpânitori au ajuns să fie osândiți și de cătră țerani.

Ziarele măghiare n'au luat nici o notiță despre adunare și despre cele petrecute acolo, dar' ziarul *Westungarischer Grenzboten* dă un raport detaliat, din care extragem și noi vorbirea ce a ținut-o în adunare un anumit *Zalkai* și la care noi n'avem nimic de adaos.

Eată ce a zis între altele *Zalkai*:

»Noul palat al dietei a costat milioane, dar' cei-ce se adună acolo nu sânt vrednici o para chioară. Acestia sânt numai spre paguba poporului. Un absolutism sincer și drept e mai bun, decât o astfel de reprezentanță. Țeranii n'au să aștepte nici un bine, nici dela liberali, cari se laudă că sânt prieteni ai poporului, nici dela apponyști sau 48-iști, nici dela clericali, cari au dat partidului lor frumosul nume de »partid poporal«. Causa este, că toți acestia *nu sânt aleși prin voturile cinstite ale poporului, ci au fost scoși din urnă prin șiretlicuri electorale*.

Apoi în dietă au ținut discursuri fulminante *Apponyi*, *Horánszky* etc., dar' ei au combătut numai pe *Bánffy* personal; ei n'au luptat contra sistemului, ci au combătut numai persoana. Îndată-ce s'a făcut împăcarea, s'a făcut pace, s'au îmbrățișat și acum sânt mulțumiți.

Ca să fie stări regulate și în Ungaria, este de lipsă *votul universal*, cu votisare secretă. Căci astăzi cum stăm cu alegătorii? În Ungaria sânt azi vre-o 800.000 de alegători. Din acestia cam jumătate sânt împedecați a vota pentru restanțele de dare. Din rest earăși sânt jumătate oficiali de stat și alți oameni atîrnători. Mai rămâne deci un mic rest și din acesta o parte mare este dus la urnă în stare amețită de beuturi.

Îndată-ce vorbește cinova despre *votul universal*, stăpânitorii strigă, că va fi primejdie, căci *își vor alege deputații lor Slovaci, Români, Germanii și Rutenii*.

Vede-acum cu ochi deschiși,
Ce-a văzut cu ochi închiși...

Pe cel câmp lung înverzit,
Vine visul împlinit!
Pe colnice pe-a lor coaste
Se coboar-o mândră oaste,
Cu trei steaguri de oșteni
Și trei cete de curteni.

Mândri-'s bravii călăreți
Pe-armăsarii șoimuleți,
Strălucind la foc de soare,
Ca 'ntr'o zi de sərbătoare!
Ei în tabără s'opresc
Și lui Petru-așa grăesc:

»Petre Majă 'ntru mulți ani!
»Noi curteni și căpitani,
»Fost-am fost trimiși cu bine
»Din Suceava cătră tine,
»Ca să-ți zicem ție-așa:
»Să trăești, Măria Ta!

»De când Vodă la Hotin
»A murit cu zile 'n sin

»Țeara este 'n veduvie...
»Ea se 'n chină, se dă ție,
»Ca să-ți fii tu mire blând
»Domn viteaz, dup'al ei gând!

»Eată deci că ne 'nchinăm
»Și 'n glas mare te urăm:
»Să trăească-a ta mărire
»În ani mulți de strălucire,
»Pentru-al țerei bun noroc,
»Pentru-al dușmanilor foc!»

Petru zice: »Buni sosiți!
»Pace vouă soli iubiți!
»Eară voi ce-ați slujit mie,
»Frații mei din argăție,
»Luați tot ce este-al meu...
»Așa-i dreptul, așa vreau!»

Apoi mândru 'nvestmântat,
Pe-un cal murg încălecat,
Pleacă vesel la domnie...
Fericită calea-i fie!
Căci pe dînsul Dumnezeu
'L-a pus drept la locul seu!

Poesii populare.

Din Copand (lângă Turda).

Culese de *Emil Murășan*, pedagog.

Frunză verde, iarbă lungă
Dorul mândro te ajungă,
Să te-ajungă-un dor cumplit
Să-ți pui lingura pe blid,
Nici-odată să nu 'mbuci
Făr' după mine să plângi.

Printre țeri printre hotare
Sânt două poduțuri noue,
Pe unul merge badea,
Pe altul merge mândra,
De mână țindu-se,
Din gură muștrându-se.
Frunză verde ca nalba
Lua-mi-i bade ori ba?
Luete-oiu lele, lua,
Dacă tu 'mi-i numera
Penele de pe-un păun,
Petrele de pe un drum,
Penele de pe-o păuniță,

Vorbitorul nu vede în aceasta *nici un pericol pentru patrie*, de oare-ce și popoarele aceste iubesc patria comună și dacă Maghiarii vor procede cinstit față de popor, vor avea spriginul necesar. *Azi însă celor de limbă nemaghiară li-se face amară viața și aceasta nu e de sigur spre binele Ungariei.*

Pentru meseriași și neguțetori.

— *Fundația „Ioan Vișa”.* —

Din *Blaj* ni-se scrie, că s'au satorit în Consistor literale fundamentale (hotărârile) fundației vrednicului nostru bărbat *Ioan Vișa*, făcută încă anul trecut.

Fundația constă mai ales din acțiuni. Suma ei trece peste 8000; valoarea adeverată însă este aproape de 20.000 fl.

După literale fundamentale, 20% din venitul anual al fundației se vor adăuga în fiecare an la capital spre sporirea lui, în restimp de 100 ani. După 100 ani se vor adăuga numai 10% în restimp de 50 ani. După 150 de ani numai în acel as se va adăuga ceva și din venitul anual, dacă la cererea adunării parohiale gr-cat. din Sibiu, capitulul metropolitan va afla a fi cu scop. 60% din venitul anual sunt menite să

se dea ca stipendii și ajutoare *tinerilor români de legea gr-cat. și gr-or.*, chiar și fetelor, născuți pe teritoriul părților ardelenale ale țării, înțelegându-se Ardealul în mărimea care a fost cunoscută în anii dela 1850—1860 sub numirea de marele principat al Transilvaniei, adevărat și fostele comitate ale Zarandului, Crasnei, Solnocului-de-mijloc și districtul Chiorului. Întâietate au în prima linie fiii parochienilor gr-cat. din Sibiu, ear' în lipsa acelor fiii credincioșilor din tractul protopopesc gr-cat. al Sibiului și cari tineri vor fi aplicați ca învățăcei la diferitele ramuri de meserii, industrie, artă și negoț.

În literale fundamentale se hotărăște mai departe, că tinerii cari vor fi cu mai multă carte, vor avea întâietate la împărțirea stipendiilor.

Stipendiștii cari ajung calfe și sodali, pentru a face experiență în alte localități și țări străine, încă vor fi ajutoarați, ear' aceia, cari devin măiestri sau negustori și artiști de sine stătători, dacă se căsătoresc primesc împrumuturi fără camătă, ceea-ce au să-l replătească în rate anuale de câte 20% în 10 ani. 5% din venitul anual al fundației meneste dl fundator pe seama parohului român gr-cat. din Sibiu, având acesta obligament a ține în tot anul o litur-

Din acestea poate vedea publicul cetitor, că dl fundator s'a îngrijit în hotărârile sale mai de toți ramii de cultură de ale poporului nostru. Dinsul prin această fundație ia loc între marii binefăcători ai neamului nostru.

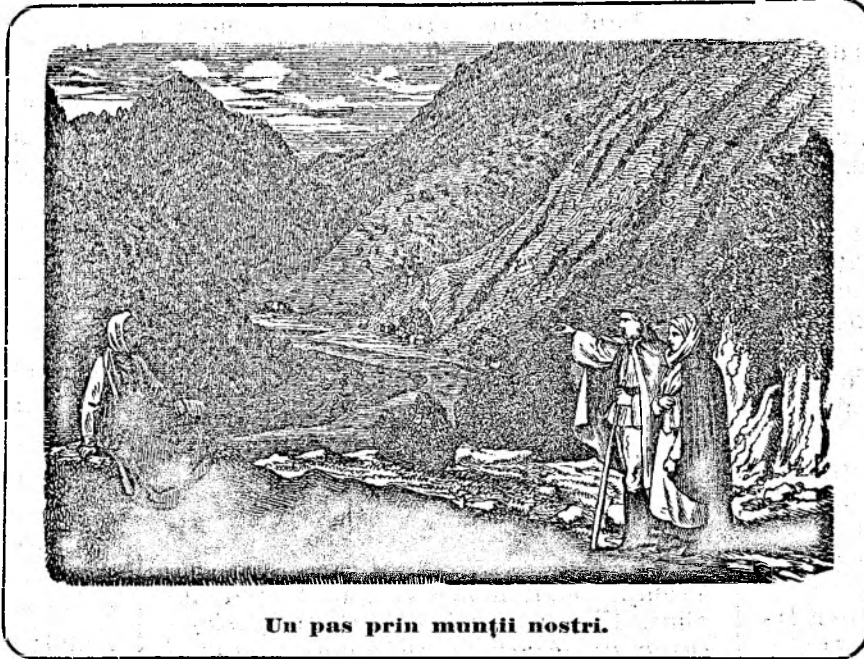
Rar este dat cuiva fericirea de a fi încă în viață când face vre-o fundație, — precum este dl Vișa, — care deși înaintat în vîrstă este încă în deplină vigoare și așa va putea înșuși ajunge să vadă rodul binefacerilor sale.

Un pas prin munții nostri.

Vezi ilustrația.

Sunt frumoși munții nostri *Carpați*, cari încunjură de toate părțile Ardealul și își respiră ramurile și în celelalte părți locuite de Români, în Bănat, în Bucovina, în România. Cine cunoaște munții nostri și a călcat prin potecurile lor, rămâne încântat de priveliștele fermecătoare, de stâncile uriașe, de cheile și peșterile și de toate mărețele alcătuirii, ascunse în sinul lor, umbrit de brazi și stejari.

Prin cele mai multe locuri coama lor e greu de străbătut, căci numai acățându-ne peste sghiaburi de stâncă putem trece dintr'o vale în alta. Prin câteva locuri însă apele mai mari și-au făcut



Un pas prin munții nostri.

loc pentru scurgere, tăind de-acurmezișul șirul de munți și făcând mai ușoară străbateră prin ei, ca pe niște cărări uriașe. Astfel de locuri se numesc *pasuri*. Prin ele oamenii de obicei au făcut, pe țărmii râurilor, drumuri pentru a putea călători mai cu înlesnire.

Ilustrația noastră ne înfățișează un pas din Carpați. Se vede cum șerpuește râulețul, făcând cotituri, ear' alături de el se așterne calea, pe care merg drumeții, desfătându-și ochii în priveliștele ce li-se înfățișează în forme nouă și deosebite la fiecare cotitură.

gîe. 1% îl capătă cantorii, docenții, crâșnicul, clopotarul și ministranții cari vor slugi la liturgia aceasta. 4% din venit se dau ca ajutoare elevilor dela școala poporală română gr-cat. din Sibiu. 5% se vor da elevilor dela preparandia din Blaj ca premii pentru înaintarea arătată în singuraticile ramuri ale economiei — și în urmă 5% din venit se va da tot elevilor acestora, cari fac mai mare progres în muzica vocală și instrumentală, — premiile acestea se vor extinde mai târziu cu creșterea fondului și asupra învățătorilor poporali din toată archidieceasa Albei-Iulia și a Făgărașului.

loc pentru scurgere, tăind de-acurmezișul șirul de munți și făcând mai ușoară străbateră prin ei, ca pe niște cărări uriașe. Astfel de locuri se numesc *pasuri*. Prin ele oamenii de obicei au făcut, pe țărmii râurilor, drumuri pentru a putea călători mai cu înlesnire.

Ilustrația noastră ne înfățișează un pas din Carpați. Se vede cum șerpuește râulețul, făcând cotituri, ear' alături de el se așterne calea, pe care merg drumeții, desfătându-și ochii în priveliștele ce li-se înfățișează în forme nouă și deosebite la fiecare cotitură.

Petrile de pe-o uliță.
Frunză verde ca nalba
Lua-mi-i bade ori ba?
Eu mândruță te-aș lua,
Dar' frate-tău cel mai mic
E mai mic dar' mai voinic,
Tu dacă li otrăvi.
Otrăvi-l-aș otrăvi,
Da otrava n'o știu face.
Mândro mândruleana mea,
Tu mândră la voi la paie
Este-o galbină șerpoaie,
Din gură venin îi cură
Din coadă-otravă picură,
Ține paharul ș'oprește
Pe frate-tău otrăvește.
El a veni ostenit
Și de zi nehrănit,
Și-a cere vin îndulcit
Și tu dai vin otrăvit.
Ea așa a și făcut
Pe frate-so a otrăvit,
Cisme roșii a încălțat
Poale albe a sufultat,

Și la uliță-a eșit
Și cu el s'a întâlnit,
Cătră el așa a grăit:
Ia-i-mă bădiță-ori ba?
Eu mândruțo te-aș lua,
Dar' ești cu otrava 'n brău
Și omori omul de viu,
Tu când te vei mânia
Și cu mine-i face-așa.

Din Sind (lângă Turda).

Adunate de Gligor Nicoră, econom june.

Cât e câmpia de mare
Nici o dragoste nu are,
Dar' Sindul sat mititel,
Toată dragostea-i în el.

Frunză verde sânzăene
Săracile Mischeiene,
Că mănăcă pită cu ceapă
Și li coada strînsă 'n ceafă,
Chisăliță pângălită
Și li coada concelită.

Frunză verde tot perînd
Toate fetele din Sind,
Mănăcă tot pită de grâu
Și li coada până 'n brău.

Mischeiene lăudate
Merg la Cluj cu poame 'n spate,
Și le dau pe rumenele
Să nu mai fie ca ele.

Toate fetele-'s betege
După cei cu chepeneghe,
Tot de-ahăia 'mi-a plăcut
Cu nădragi și cu căput,
Tot de-ahăia 'mi-a fost dragi
Cu căput și cu nădragi.

Te cunosc lele pe ochi
Că-ți stă gândul după popi,
Șterge-te lele pe gură
Că popii-'s la 'nvătătură,
Șterge-te lele pe nas,
Că ești plină de răntaș
Și popii s'au dus la Blaj.

PARTEA ECONOMICĂ.

Păduchele roșu și modul stîrpirei lui.

În numărul trecut am amintit, că în *Becicherecul-mare* și jur s'a ivit în pometuri *păduchele roșu* sau de sânge, care face stricăciune la meri și peri.

Dăm acum îndrumările de lipsă, după instrucțiunea ministrului de agricultură despre această vîetate și despre modul stîrpirei ei.

Cum se cunoaște păduchele roșu?

Păduchele roșu atacă numai merii; foarte rar însă și porii. Se ține în partea lemnoasă a mărului, pe trupină, cloambe și pe mlădițe. De comun se află în bucele pomului, adică în crepături, cari sînt cauzate prin rupere sau chiar și prin batere de peatră. Locul acela se coace și se face colțuros, și se numește din partea grădinarilor »râk«. Unde se așează păduchele roșu, locul acela îl acopere mai peste tot cu o pătură albă ca zăpada și lănoasă. Această pătură se poate vedea mai bine primăvara în luna Maiu și Iunie, precum și câte-odată în Septembrie, când acelea spânzură în formă de fluturi mici de pe cloambe. În dricul verei, pătura lănoasă se împuținează, iar în însă abia se mai află, deși asupra bubei și atunci încă se mai poate observa. Rana cășunată de păduchele roșu iarna se vede în culoare albastră-cenușie, culoarea alburie, însă și atunci se observă. Petele acestea cășunate de păduchele roșu se pot afla mai cu seamă în părțile scutite de vînt, sau pe partea cloambelor cari stau cătră pămînt. Pe frunzele mărului, sau pe trunchiul neted și sănătos, păduchele roșu nici-cînd nu se află.

În grădinile de pomi, sau unde pomii cu păduchi roșii sînt rari și coaroanele acelora sînt asemenea roșii, insectele nimicitoare se află și sub pămînt și anume pe grumazul rădăcinei sau și pe rădăcinile mărginașe, cari zac mai afund.

Dacă vara suflăm nițel vîlul alb de pe pata păduchioasă sau o radem, atunci aflăm sub aceasta păduchele roșu în cantități mari, pentru-că ei trăiesc sub acest vîl pe câte o pată mică câte o sută, pe alta mai mare și câte o miie. Păduchele roșu pînă în dricul verei este cenușiu. Ca să ne convingem, că sub vîlul alb într'adevăr se află păduchele roșu, nu trebuie altceva făcut, decît să-l sdrucim. Dacă fluiditatea, care curge din el este roșatică, atunci putem fi siguri, că avem de lucru cu păduchele roșu.

Pentru-ce este păduchele roșu primejdios?

Păduchele roșu este primejdios pentru meri, pentru-că ei se întrețin totdeauna în ranele pomului și opăcesc vindecarea acelora, precum și pentru aceea, că înmulțindu-se se sue și pe cloambele mai înalte, le străpunge și fiind multe, în urma acestor împunsături creapă, sau dacă și nu creapă, cresc niște dungulițe. Acestea mai târziu, în decursul verei se uscă, dar' pînă primăvara la tot casul se formează tot atâtea pături pentru insecta aceasta stricăcioasă și tot în măsură mai mare se

sporește. Astfel de cloambe atacate rămân încă în viață, însă sporesc locuințele păduchilor roșii. Bubele merilor din an în an se măresc cam cît pumnul. Ramurile astfel atacate în decursul iernei îngheață și în decurs de 5—6 ani pomul se nimicește, se întemplă și aceea, că merii mai mari nu se nimicesc așa ușor, însă în urma atacărei păduchilor roșii se slăbesc și nu mai produc fructe.

Modul stîrpirei.

Mai bine se poate apêra în decursul iernei, pînă încă nu cresc mlădițele și mugurii, pentru aceea se poate începe la apêrare, cît ce se constată insecta, chiar și vara.

Iarna se pot stîrpi mai lesne deoparte, că se află mai curînd și avem timp mai mult. De altă parte, pentru-că nu se sporesc ca vara, nu se sue pe cloambe și nu pot fi duse de pasêri, de lucrător în vestminte, de vînt și altele; în fine îi aflăm la olaltă în un loc.

Acum să vedem cum se face stîrpirea. Dacă pomul este atacat de păduchi roșii, înainte de toate cloambele și mlădițele încărcate cu ei pînă în căpêt, le tăiem și le îndepărtăm cu grije și numai decît să le nimicim prin ardere.

Dacă am îndepărtat toate cloambele, urmează curățirea trunchiului și ramelor. Curățirea se face cu o amestecătură de petrolu și apă săpunoasă, petrolu-emulzio. Această materie o preparăm așa, că în o litră de apă dărăburim 15 decagrame de săpun ordinar de spălat și o ferbem. Apoi turnăm cam 2 litre petrolu. Acestea la olaltă le batem cu o lingură de lemn găurită, în starea aceea caldă, pînă se face ca smântăna. Pentru ungerea bubelor cu păduchi, întrebuițăm acest petrolu-emulzio, însă nu curat, fără turnăm la o parte câte 4—5 părți apă curată, cam călduță și le mestecăm la olaltă. Ranele cu păduchi le ungem apoi cu un mătăuz așa de mare, cît să cuprindă locul întreg deodată, ca să nu cadă insecta jos.

Nutritura stupilor în Aprilie.

Mulțor stupi le ajunge mierea numai pînă în Aprilie. Această lună fiind adesea foarte nepriincioasă, pentru-ca albinele se poată aduce hrană și de afară, mare parte din stup se prăpădește, după-ce a consumat miere foarte multă. Din această pricină e de lipsă ca stupii mai slabi să se nutrească în Aprilie, pentru a preîntimpina rîul, de care e vorba.

Dar' este la mijloc și o altă pricină foarte de căpetenie, care trebuie să îndemne cu tot înadinsul pe stupar a îngrijii de nutritura stupilor în Aprilie, și cu un chilo-doi de miere sau zăhar se poate face în această lună mai mult ca mai târziu cu 10. Dacă în această lună albinele n'au miere din belșug, matca nu ouă decît foarte puțin și poporațiunea stupului stă pe loc, roitul se întărie cu 5—6 săptămîni, ori și mai mult; ear' roii târzi n'au aproape nici un preț. De o adevărată valoare sînt numai roii de frunte, din Maiu. Din acest punct de vedere nutritura în această lună se nu se întrelase. Dar' nutritura în acest timp este împreunată cu mari primejdii,

cu nimicirea stupilor mai slabi. Pentru a încunjura ori-ce primejdie, nutrețul se dă seara după-ce albinele au încetat dela sburat și dimineața se ia ce ar fi mai rămas necărat sub coșniță. Cu acest prilej se nu rămână picuri de miere, ori urmă de apă îndulcită în jurul coșnițelor și peste tot în stupină, ca nu cumva albinele să se dedea la răpire.

Pentru nutritura mai bună e mierea din faguri de rezervă cu căsulfi astupate. Acești faguri cu miere din coșnițele mobile se așează lângă ceialaltii; în coșnițele de nuiiele trebuie să se pună dedesubt pe un tăier. Dacă stuparul n'are astfel de faguri, ci numai miere, aceasta e bine să se fearbă, atîta miere cît apă, spuma să se curățe de pe deasupra și după-ce s'a domolit, de cu seară, se pune într'un tăier sub coșniță, de unde albinele o strămută în faguri. Ca să se nu se înecă albinele deasupra mieri se pun aschiuțe, bucățele de trestie sau paie. Neavînd miere de loc, stuparul se poate ajuta și cu zăhar galbin sau alb, cel dintăiu e mai bun. Acesta se pisează, se amestecă cu apă în părți asemenea, se ferbe pînă se face ca mierea și apoi în stare călduță se dă albinelor. Dela câteva zile se pune mai multă apă, decît miere sau zăhar. Deodată se poate da unui stup cam a zecea parte dintr'o litră.

Școala de repetiție economică.

(Disertație ținută de dl învățator din Orlat *Ioan Stoia*, la 26 Octombrie a. tr, în adunarea despărțimentului Sibiu al Reuniunii învățătorilor gr.-cat. din arhidieceasa gr.-cat de Alba-Iulia și Făgăraș).

(Urmare).

Prin școală, cred că am pute introduce stupăritul și la poporul nostru. E absolut de lipsă lângă fiecare școală o stupină cu cel puțin 5—10 stupi, de unde atît școlarii cît și poporul 'și-ar pute căștiga cunoștințele practice.

Un alt isvor lateral de venit este și mătăsăritul. Școala trebuie să pună basă și acestui ram de economie. Să ne nisum deci ca să prăsim în comunele noastre cît se poate de mulți frăgari, pentru-că va veni timpul cînd și poporul nostru va trebui să se ocupe cu mătăsăritul, de voe de nevoe, și eu cred, că cît de curînd. Pentru-ce se nu scoată economul nostru și din mătăsărit câteva zeci de florini în timp de 6—7 săptămîni?

Vedem dar', domnilor, că avînd cunoștințele de lipsă, poporul nostru pe multe căi 'și-ar pute deschide noue isvoare de venit și 'și-ar mai ușura sarcinile, cari în ziua de azi îl apasă atît de greu.

Modul cel mai ușor și mai sigur de a-și căștiga cunoștințele sus amintite, am zis că îl poate da școala. Toemai pentru aceasta, dl ministru de culte și instrucțiune publică a prefăcut școala de repetițiune de pînă acum în școală de repetiție economică. Îndatorirea de a forma școala de repetiție economică, după-cum am mai amintit, o au deocamdată numai comunele în cari se află școală cu mai mulți învățatori.

Cunoștințele economico s'au introdus în școala de repetiție mai cu seamă

pentru-că aici băiatul a ajuns la oarecare grad de știință și la judecată mai dezvoltată și cu cunoștințele câștigate în școală elevul ese în viața practică, unde 'și-le poate deprinde și valora.

Pentru a pute aduce școala de repetiție economică roadele așteptate, prima recerință este ca însuși învățătorul să poseadă cunoștințele economice atât teoretice cât și practice în măsură îndestuitoare. Acestea 'și-le poate câștiga atât pe cale privată, cât și prin școală. Pentru-ca învățătorul să-și poată înmulți și perfecționa cunoștințele economice, dl ministru de culte a introdus la școlile economice ale statului un curs de câte o lună în fiecare an. Cât mai mulți învățători de ai noștri, ar fi de dorit să iee parte la atari cursuri și să se înființeze la toate școlile noastre școala de repetiție economică.

Cursul economiei pentru învățători ține o lună, și anume luna lui August. Cel-ce voește să iee parte la un astfel de curs, trebuie să-și înainteze rugarea la ministrul de culte prin inspectorul reg. de școale. Cel-ce e primit la astfel de curs, capătă dela ministru un ajutor de 50 fl. ca spese de călătorie și întreținere.

Ca primirea la acest curs să fie mai sigură, trebuie să stăruim pe lângă susținătorul școlii, ca să hotărască înființarea școlii din vorbă, pentru-că la cazul contrar învățătorul respectiv nu are prospecte de a fi primit.

Dar' trebuie să spun, că nu e destul numai cursul acela de o lună la o școală economică, ci învățătorul trebuie să ce-tească mereu și să fie în curent cu progresele ce se realizează astăzi pe toate terenele economiei pentru-că și știința economică înaintează pe zi ce merge.

A doua recerință este, ca cunoștințele teoretice să le împreunăm cu cele practice, pentru-că în cas contrar nu am ajunge la ținta dorită. Tocmai pentru aceea în școala de repetiție economică trebuie deprins practice tot ce nu mai se poate, și întru-cât e posibil praxa să premerge totdeauna teoriei.

(Va urma).

Congres în contra alcoolismului.

Săptămâna trecută s'a ținut la Paris al 7-lea congres împotriva alcoolismului, (împotriva beției). Tribuna a primit următorul raport despre acest congres:

La congres s'a oferit prilejul de a vedea adunați din toate părțile lumii reprezentanții științei medicale, ai clerului diferitelor religii și ai sociologiei, cari toți se ocupă cu combaterea relelor înrădăcinate în masa popoarelor, din care alcoolismul este unul din cele mai grozave, cu urmări nimicitoare pentru individ, familie, națiune, societate.

Toate statele, cari sunt convinse că moralitatea este baza și forța existenței lor au trimis reprezentanți oficiali. Este deci foarte natural, că fericita Ungarie, care zace pe base cu totul contrare să ignoreze un astfel de congres.

În fine ce ar face în Pesta deputații fără un aperitif de câteva cognacuri înainte de a lua cuvântul, ca să nu mai vorbim de faimoasele ordinațiuni ministeriale și legi smintite, cari numai din creere alcoolisate au putut isvorii!

România a fost reprezentată prin Dr. Thiron din Iași, care s'a distins

prin lucrările sale și în congresele trecute.

Congresul a durat o săptămână. Trec peste formalitățile de deschidere, discursuri de bineventare, constituirea comitetului, aclamarea de president a Drului Legrain, șeful unui spital de alienați din Paris, și mă opresc la însuși chestia alcoolismului, care poate avea interes destul de general.

Alcoolic se numește un individ, care prin îndelungată obișnuire a ajuns de a consuma zi de zi o cantitate de alcool, — în așa fel că întreg organismul suferă, se simte rău, dacă nu poate satisface acestei sete bolnave.

E o otrăvire cu încetul, care își are ca efect degenerația individului, boale de stomach, ficat, inimă, plămâni și mai des se sfârșește cu nebunia (delirium tremens), spitalele franceze de alienați au 70% de fosti alcoolici.

Urmasii alcooliceilor sunt, de ajuns să trăească, ființe perverse și dispuși la o mulțime de boale. Generația a treia dispăre, sau nici nu există.

În această privință e admirabilă experiența făcută cu popoarele din Africa și Australia, cari per vâzând cu ochii de când au ajuns să guste marfa europeanului.

În Europa, Franția stă mai rău, stagnează în creșterea populațiunii și ea bea cel mai mult alcool.

Terile protestante (America-de-Nord, Anglia, Prusia) sunt mai puțin bețive, și cauza o vom ști-o îndată la descrierea mijloacelor de luptă în contra acestui rău.

Sunt două feluri de alcooluri.

1. Alcool amilic, spirtul de ars, rachipurile, cognacurile, liqueururile.

2. Alcool etilic în vin și bere.

Cel dintâiu e de 7-ori mai stricacios decât al doilea, și din această cauză în lupta în contra alcoolului s'a format două școale, cari își dispută (însă în bună prietenie) ântăietatea.

Cea dintâiu e școala abstenenților de ori-ce fel de alcool, ear' a doua e a temperațiunii și a abstenenței de alcooluri amilice (rachiu, liqueur).

În Svedia și Elveția înainte cu 20 de ani s'a consumat cel mai mult alcool. Numărul crimelor și tuturor efectelor nenorocite a crescut așa de tare, că s'a crezut că nu mai poate fi vorba de o reîntoarcere.

Un preot protestant din Geneva într'o conferență a arătat, că nici un fel de remediu nu poate ajuta, decât o luptă cu arma adevăratei iubiri creștinești, care se se întindă și peste acești nenorociți căzuți, nu însă forța gendarmilor și închisorii fără rost. Apoi un deobligament a bea mai puțin, ci de a nu mai bea nici un fel de alcool.

În momentul conversiunii e întretinut gratis într'o casă hospitalieră 4—5 săptămâni, având la dispoziție un doctor, care-l grijește în crizele fizice ce urmează — și un preot care-l ridică cu ajutorul credinței la morala necesară.

Efectul acestei conferențe a fost fondarea societății »Crucea albastră«, care are numai în Elveția 17.125 membri, din care 6188 fosti bețivi.

Societăți de acestea s'au format în toate celelalte țări, în cari preoții protestanți cu familiile lor au meritul cel mai mare.

Din toată preoțimea lor din America și Europa 70%—80%, sunt abstenenți, încât prin exemplu viu pot face cea mai rodnică propagandă.

Fie zis că azi chiar Svedia și Elveția consumă cel mai puțin alcool, încât Rochat, fondatorul »Crucei albastre« poate vedea cu ochii, căci trăește, un succes care puține legislațiuni îl pot obține.

La congres a vorbit despre rolul preoțimei în această luptă și episcopul catolic din Nancy, Turinaz. S'a plâns amar că clerul lui nu intră destul în contact cu poporul, și ca argument a cetit un pasaj din o enciclică a unui papă.

Temperanții au spitale, din care de ese un fost alcoolice, îl face să subscrie un fel de obligațiune, că va usa în mod temperat numai de vin și bere.

Scopul principal al congresului a fost a convinge publicul de necesitatea unei intervențiuni, care nu poate fi numai din partea statului, ci trebuie spriginată de inițiativa privată și religioasă.

La noi, unde e cunoscută vorba »cum e popa așa e și satul«, mai ales preoțimei trebuie să ne adresăm, ca nu numai cu vorba, ci și cu fapta, să deexemplu bun. Că această vorbă își are însemnătatea ei așa de mare, proba e că am auzit-o și în congres, o adunare de tot ce-i mai înalt în știință și în simțire.

Ca. B.

Întrunire agricolă.

(Invitare.)

Subscrisul comitet central va ține Duminecă, la 23 Aprilie n. (Dumineca Floriilor) în comuna Topârcea o

Întrunire agricolă,

la care se va discuta despre cultura rațională a pământului, despre fânațe, cum și despre însemnătatea tovarășilor agricole și a casselor sătești sistem Raiffeisen.

Începutul după serviciul divin.

Învităm prin aceasta pe toți membrii și spriginătorii Reuniunii noastre.

Sibiu, 14 Aprilie n. 1899.

Comitetul central al »Reuniunii române de agricultură din comit. Sibiu«.

Dem. Comșa, V. Tordășianu,
președ. secretar.

Sfaturi economice.

Nutrirea cu cartofi încolțiți e primejdioasă.

Ferți sau în stare crudă, dacă cartofii încolțiți se dau animalelor sunt primejdioși, cu deosebire-pentru vite. Crescăturile din cartofi conțin solanin, un adevărat venin, și de aceea numitele crescături trebuie desfăcute înainte de a ferbe cartofii, sau înainte de a-i da cruzi animalelor cari, mâncându'-i, rămân cu capul plecat, cu grumazii înțepenite, cu picioarele crăcite, cu ochii uitându-se în gol și pulsul le bate foarte repede. Aceste sunt semne de înveninare. În mers ameteșc, li-se împletecesc picioarele, se leagă încoace și încolo și cad peste cap ca cuprinse de o mare beție. Vacile adesea lapedă, se umflă, capătă colică și urdinare.

Cum răsădim oleandrii.

Tăiem o ramură tină, lungă de vre-o 30 centimetri, o desfoiam de frunze, lăsându-i numai două la vîrf. Ramura o punem într'o sticlă cu apă, dar' așa ca să nu între aer în sticlă: găurim dopul sticlei și băgăm ramura prin gaură, apoi legăm dopul strîns, ca să se lipească de ramură. Lucru de căpetenie e să ținem sticla la soare, să se încălzească apa. În 4—5 săptămâni ramura dă rădăcini și poate fi răsădită.

Știri economice.

Lapte ardelenesc în Orient. Luni s'a ținut în Sighișoara adunarea de delegați ai mai multor comitate ardelenesti, spre a se consulta asupra chestiei de a se pune în lucrare exportul de lapte în țările ostice, special în Constantinopol. La adunare a asistat din partea guvernului consilierul ministerial *Pirkner*. Pentru elaborarea planului s'au ales trei comisiuni.

Marmură verde în Ardeal. La *Petridul-de-mijloc*, lângă Turda, s'au descoperit bogate băi de marmură verde. Marmura scoasă din aceste băi a fost examinată deja de autorități specialiste și s'a aflat a fi dintre cele mai scumpe soiuri de marmură.

Noue linii ferate. Nu preste mult se va începe facerea unei linii ferate prin Bihor și comit. Aradului, care va fi de 50 chlm. de lungă. Linia va trece prin trei comitate. Dela Giula va trece prin comitatul Bihorului și se va prelunge până la Berecheu în comitatul Aradului.

— În 6 Aprilie n. s'a deschis linia ferată Ciuc-Sereda—Ghimeș—Comănești—Palanca, însemnată deopotrivă din punct de vedere comercial și strategic. La deschidere au participat din partea ungară între alții consilierul ministerial *Al. Robicssek* din Cluj, ear' din partea română ministrul de comunicațiune *Brătianu*, directorul căilor ferate române *Saligny*, profesorul *Leca* și generalul *Pilat*.

Pesta bovină orientală, cea mai periculoasă dintre toate epidemiile de vite, s'a ivit în părțile ostice ale Africei. Pentru împedecarea importărei ministrul r. ung. de comerț a dispus strictă carantină la Fiume, unde toate mărfurile sosite în port dinspre Africa au să fie respinse, ear' geamantanurile pasajerilor sânt supuse la minuțioase desinfecțiuni.

Din traista cu povețele.

Răspunsuri.

Abonentului N. B. în Bèrlishte. Instrumente de stupărit noi n'avem, nici catalog ilustrat, care să conțină numele și prețul acelora. Pentru toate aceste adresează-te la *Kühne Ferencz, Budapest (I. Attila-utca nr. 151)*. Persoana de care întrebați (inv. R. S.) locuște în Sibiiu (*Nagy-Szeben*), Strada-podului nr. 7.

Abonentului P. C. în Lăpușnicel. Pentru legile și ordinațiunile școlastice adresați-vă la: *A m. kir. tud. egyetemi nyomda igazgatósága. Budapest, (I. ker. [vár] iskola-tér 3. sz.)*

Trappsa a răposat în 3 Mafu 1896.

ȘCOALA ROMÂNĂ.

Lucrul în școală.

(Urmare și fine).

II.

Pe când, în ce privește lucrul în școlile de fete, lumea pedagogică este înțeleasă, și factorii chemați a propune acest obiect de învățământ au trecut de mult în domeniul faptelor, săvârșind lucruri salutare pentru omenime, pe atunci, încât pentru lucru în școlile de băieți, se urmează și azi discuțiuni, cari, poate, și ele vor fi de ceva folos; dar' de fapt puțină treabă se face și de o înțelegere principiară nici vorbă.

La acest loc să zicem, înainte de toate, câteva cuvinte despre ceea-ce s'a făcut până acum la noi în direcția lucrului în școlile de băieți.

Cu vre-o 20 de ani înainte de aceasta, chestia din vorbă era mult discutată în ziaristica noastră. O tractase bine odinioară dl *Dr. Daniil P. Barcianu*, mai târziu dl *George Moian*.

În urma focului cu care ea era discutată și de alte nații, și în urma experimentărilor, ce se făceau, unii din învățătorii nostri deschiseră cursuri pentru lucruri de industria casnică s. p. Grama în Sânta-Jude ș. a., ear' dl *G. Moian* a făcut un pas mai departe, mergând în Germania etc. și luând parte la cursurile cele mai vestite pentru lucru de mână, la reîntoarcere a deschis și dînsul asemenea cursuri. Apoi dela *Brașov*, unde funcționa ca învățător, a fost adus la Sibiiu, anume pentru a da instrucțiunea de lipsă fiitorilor dascăli, ce se pregăteau în seminarul *Andreian*.

După-ce se întocmise aici un atelier vrednic de toată lauda, căruia 'i-se duse vestea și după-ce se făcuse un bun început și cu cursuri de vară pentru învățătorii, dl *Moian* a trecut în România, unde și de present lucrează cu mare dragoste și bun succes în direcția arătată.

În seminarul *Andreian*, pe cum ni-se pare, propunerea lucrului a încetat. Unul din învățătorii gr-cat., care participase la un curs al dlui *Moian*, ține și acum lecții de lucru în preparandia din *Blaj*; însă succesul acestor lecții, încât pentru viața practică, nu au nici o influență binefăcătoare; căci lucrul în școlile gr-cat. de băieți nu se propune întocmai, ca și în cele gr-or.

Ce se face în celelalte preparandii din diecesele gr-or. și gr-cat. în această privință, nu știm. De când ne lipsese foile pedagogice, cauza aceasta încă a amorțit ca multe altele.

Cetisem în *Familia* o dare de seamă, îndată după expoziția română din 1881. În aceea se lăudase lucrările expuse de școlarii celor mai multe școli din fostul reg. rom. I. Ce mai e acum și pe acolo, încă nu se știe.

În România, chestia este deasemenea în stadiu de experimentare. De dl *Moian* mai cetim din când în când câte ceva, cum și despre unele bune isprăvuri, ce se fac în școlile de pe domeniile *Co-roanei*. Încolo și în România ca și la noi nu se vede mult spor.

III.

Și cum stă această afacere în celelalte școli din patrie?

În școlile de stat lucrul de mână a fost mai bine îmbrățoșat încă dela început. Causa este ușor de explicat. La preparandiile de stat s'au aplicat învățătorii specialiști, bine pregătiți pentru propunerea lucrului de mână și cu chipul acesta învățătorimea 'și-a câștigat cunoștințele și îndemănările de lipsă pentru propunerea lucrului. Dar' mare treabă nici acești învățătorii n'au făcut și nu fac.

Despre aceasta ne conving discuțiile, ce se urmează în timpul de față chiar în *»Néptanító Lapja«*, și la cari iau parte unii din cei mai competenți învățătorii.

Pe când în unele țări, ba chiar și la noi și în România, mare parte a oamenilor a privit și privește chestia lucrului în școlile de băieți din punctul de vedere al *folosului*, pe atunci o altă parte îi dă însemnătate numai din punct de vedere educativ, încât adecă prin unele elemente ale lucrului în școală mîna se deprinde și se face mai destoinică și cu chipul acesta omul se ajută mult în calea lui spre desvîrșire.

Chestia e foarte momentoasă și prin urmare demnă de a fi tractată în revistele noastre pedagogice. Noi încă vom continua cu altă ocaziune.

Greșelile învățătorului.

— Din cartea lui *James L. Hughes*, tradusă în românește de *V. Goldiş*. —

(Urmare și fine).

Greșeli în metod.

E greșeală dacă întrebi lecțiunea pe toți școlarii, la rînd — dacă mai întâiu provoci pe un școlar și numai după aceea pui întrebarea — dacă repeți întrebarea de dragul acelor cari n'au auzit-o — dacă privești într'una la acel copil care tocmai răspunde — dacă ești sclavul unui manual de școală — dacă dai lecțiune fără a o fi explicat — dacă copilor mici le dai prea multe ocupațiuni domestice — dacă, după-ce ai dat lecțiunea nu te convingi de au pregătit-o copiii sau nu — dacă orele de prelegere sînt prea lungi — dacă crezi că ajunge să predai un lucru numai odată — dacă te mulțumești numai cu repetiția din decursul instruirii, — dacă crezi că constatarea greșelilor e identică cu corectarea lor — dacă te mulțumești să cercetezi numai o singură greșeală — dacă voești să predai prea mult, de odată — dacă în instrucțiune nu ești de tot precis și hotărît — dacă dai atențiune deosebită copilor talentați — dacă înveți școlarii lucruri ce nu pot aplica nici-odată — dacă cu ocaziunea repetirii sau memorisării, prezentezi din nou obiectul — dacă te mulțumești cu răspunsuri fragmentare — dacă repeți toate răspunsurile — dacă obiectele le prezentezi într'un mod stereotip — dacă în decursul instrucțiunii te folosești de cuvinte prea lungi — dacă dai mai înainte

cuvintele și după aceea percepțiunile — dacă voești să aplanezi prea mult greutățile — dacă neglijezi ocaziunea de a face pe copii să lucreze cât se poate de mult — dacă spui școlarilor lucruri pe cari ei înșiși ar pute să le știe, sau pe cari, prin o conducere înțeleaptă le-ar pute afla ei înșiși.

Modificări geografice.

Răsboaiele din ultimii ani, exploarațiunile, misiunile și acțiunile diplomatice care le-au urmat, au modificat harta politică a lumii și, ca consecință didactică, atlasurile, cărțile școlare și mapele geografice — dacă nu s'au prefăcut, prin ediții nouă — nu mai corăspund realității lucrurilor. Dar' chiar de s'au preschimbat, scumpetea acestui fel de material didactic, face ca multă vreme să se țină pe păreții școlii tot mapele cele vechi.

Profesorii și învățătorii trebuie să fie în curent cu aceste schimbări și de aceea am aflat de bine a le da aci în extras după foaia *Revue Pédagogique*.

Eată schimbările mai însemnate:

a) urmările războiului dintre Spania și Statele-Unite, au fost: Spania a renunțat cu totul la Cuba și la Puerto-Ricco din Antile, la Archipelagul Filipinelor și la insulele Sulu din Malesia. Mai trebuie să cedeze insula Guam din grupa Marianelor pentru depositul de cărbuni al marinei americane. Ca urmare, Spania nu mai are acum alte colonii, decât insulele Canare, două insule din golful Guineei, insulele Caroline și Mariane din Oceanul-cel-mare. Statele-Unite pe lângă extinderea menționată, a mai pus mâna și pe insulele Havai, încă din Iulie trecut;

b) în China-de-Nord, Rusia a ocupat stațiunea navală Port-Arthur; Anglia Veî-hai-Vei. Pe coasta orientală a peninsulei Chan-tung, Germania a pus mâna pe baia Kiao-Ciau;

c) în China-de-Sud, Anglia a ocupat prin închiriere, peninsula și insulele dimprejurul Hon-Kongului; ear' Franca a ocupat portul Lei-ceu pe coasta orientală a peninsulei dela nordul Hai-nanului;

d) China a deschis navigațiunei europene trei nouă porturi: Fu-ning pe coasta mării Chinei, în fața Formosei, Yo-ceu, pe lacul Tung-ting și Chin-nang, pe coasta septentrională a golfului Pecili;

e) distrugerea puterii Mahdiului la Ondurman și ocuparea Fașodei a dat naștere la incidente diplomatice între Franca și Anglita, neresolvate încă; de aceea nici nu indicăm cetitorilor noștri, ocupațiunile provisorii ale celor două puteri în Africa. Cu siguranță, Anglia ocupă actualmente Kasala parăsită de Italiani, și, pe Nil, Berber, Ondurman, Kartum și Fașoda; ear' Franca Samory, pe a cărei căpetenie a prins-o trupele franceze încă din Septembrie trecut;

f) în America, din cauza unei revoluții interioare în Salvador, a dispărut marea republică a Americii-centrale, constituită în 1895, de Honduras, Nicaragua și Salvador. Aceste trei state au rămas acum despărțite și vrăjmașe.

Dar' nu numai modificările teritoriale ne interesează ci și un număr de

căi ferate din cauza foloaselor comerciale cari vor isvorî. Astfel:

g) în Europa: o nouă linie transalpină pleacă dela Pô, trece prin gâtul Tendei, printr'un tunel de 8 kilometri lungime, și va ajunge la Mediterana. Aceasta se construiește între linia Chambery la Turin, linie care străbate Alpii prin tunelul muntelui Cenis și între linia dela Genua la Alexandria, care trece prin gâtul Cadibone; — linia din Rusia care va lega Moseva cu Archangelsk și o alta care va lega acest port cu St. Petersburg;

h) în Asia: Rușii au prelungit linia ferată transcaspiiană, până la Tașkend și Andidjan; și pe cea transiberiană au pus-o în exploatare până la Tomsk și au terminat-o până la Krasnoiarsk; ear' în curând va fi până la Irkutsk și de aci la Port-Arthur;

i) în Africa: drumul de fer al Nilului terminat până la Berber și, în curând până la Kartum; cel dela Mombasa la lacul Victoria, în Africa-orientală engleză, s'a săvârșit pe mai bine de 100 kilometri; — linia dela Cap la Zambez a ajuns la Buluvayo; ear' linia telegrafică care o însoțește a trecut Zambezul și a ajuns la lacul Tanganica. S'a inaugurat linia ferată dela Matadi la Leopold-ville — 50 kilometri de linia ferată în Siera Leone, — linia ferată dela Senegal la Niger, și, în fine, linia dela Sfax la Gafsa în Tunisia, care va fi prelungită până la oaza Tozeur.

Acestea sânt schimbările pe care activitatea pacinică ori războinică a oamenilor le-a imprimat în anul 1898 suprafeței globului pământesc.

Din trecutul nostru.

— Istoria Moldovei. —

Petru Rareș.

(Urmare).

În numărul din urmă am arătat, cum Petru Rareș în a doua domnie s'a alăturat în taină la creștini, voind a scutura jugul turcesc. Acest plan nu isbuti, de oare-ce Nemții nu fură în stare să poarte războiu învingător cu Turcii. Aceștia din urmă se făceau tot mai puternici

De aceea Petru-Vodă fu silit să se deee earăși pe partea Turcilor. El intră în Ardeal pe la pasul Oituz și prinse la cetatea Făgărașului pe voevodul *Mailat*, care avea de gând să scoată Ardealul de sub domnia turcească și să-l treacă la împăratul Ferdinand. *Mailat* fu trimis la Constantinopol, unde muri în prinsoare.

Drept mulțumită pentru prinderea lui *Mailat*, Sultanul porunci Isabellei care cărmuia Ardealul în numele fiului lui *Zapolia*, să-i deee îndărăt cetățile Ciceu, Bistrița și Cetatea-de-baltă, pe care 'i-le luase *Zapolia*. Isabela însă tămânda lucrul. De aceea Rareș intră de nou cu oaste în Ardeal și atunci Ungurii sânt siliți a-'i da cetățile amintite.

Între acestea Petru Rareș la 1546 moare bătân de zile și fu înmormântat în mănăstirea Probrota.

Petru Rareș este cel mai însemnat Domn al Moldovei din veacul XVI, care poate fi pus cu tot dreptul alături de Stefan-cel-Mare, tatăl său.

Istoricul nostru *Gr. G. Tocilescu* scrie următoarele despre acest Domn:

»Rareș isbuti prin puterea brațului său și prin politica sa dibace, să facă deodată pe Turci, pe Poloni, pe Unguri, și pe Nemți să se teamă de dînsul; pe Turci îi uimi prin curajul său cel mare; pe Poloni, Unguri și Germani prin isbânzi strălucite cu arme; pe Unguri îi băgase în atâta groază, încât chiar atunci, când el era în mâinile lor, în Ardeal, gonit din țeară, ei nu îndrăzneau să se atingă nici cât de un fir de păr de dînsul sau de familia lui. De zece ori intră cu foc și sabie în Ardeal, și puse Săcuimea cu orașele și târgurile ei sub stăpânirea sa. În scurt, în timp de 16 ani putu nu numai să apere țeara sa în întregimea drepturilor și teritoriului ei, dar' chiar să-i lățească hotarele despre Ardeal și Polonia, intr'un timp când groaznicul Soliman ajunsese cu armele-i învingătoare înaintea Vienei, Ungaria o făcuse pașalic și Europa toată o îngrozise cu sabia lui năprasnică.

Petru Rareș a zidit mai multe biserică și mănăstiri și era foarte iubit de popor, căci oamenii îl cunoșteau de omul dreptății.

El a fost un ficior din flori al lui Stefan-cel-Mare, născut în orașelul *Hâr-lău*. Obârșia lui, alegerea de Domn, apoi fuga lui primejdioasă prin munți și dobândirea de nou a domniei, toate aceste îi fac vieța și domnia lui romantică.

Înainte de a fi ales de Domn, el se ocupa cu pescăritul, având multă argătime. Atunci se numea *Petru Majă*. Se zice, că după moartea lui Ștefăniță-Vodă, fiind ales el de Domn de cătră boierii adunați la *Suceava*, oastea și solii trimiși să-i vestească alegerea îl aflară în tabără cu slujitorii săi, cu multe care încărcate de pește.

De aci s'a născut frumoasa poezie *Visul lui Petru Rareș*, publicată de *V. Alexandri* și pe care o dăm la foită.

S. M.

(Va urma).

Răvașul școlii.

„Foaia Pédagogică“ din Sibiu, nr. 7 are torul sumar: Disciplina, devotamentul și iubirea în serviciul educațiunei, (urmare), de Ioan Dariu. — Modele de lecțiuni: Cele patru regiuni ale lumii; trei lecțiuni din geografie, II, de Dr. D. P. Barcianu. — Din literatura școlară. — Un adaus la articolul: »Un nou metod de a învăța multiplicăția«, de Grigore Briciu. — Informațiuni: Exemplare gratuite din »Foaia Pédagogică«; Colecta pentru monumentul Marelui Șaguna; De ale »Reuniunilor învățătoresci«; Despărțământul Ciacovei al Reuniunei învățătorilor or. rom. — Felurimi.

Convocări. Despărțământul Făgăraș al Reuniunei învățătorilor români gr-cat. din archidieceasa de Alba-Iulia și Făgăraș își va ține adunarea sa de primăvară Duminecă, la 7 Maiu st. n. a c., în școala confesională gr-cat. din Dejani (comit. Făgăraș), la care cu toată stima sânt convocați toți membrii acestui despărțământ, precum și onorata preoțime și inteligență e rugată a ne onora cu prezența d-lor.

Program: 1. Dimineața la 8 ore asistarea în corpore la serviciul divin în biserică. 2. Presentarea tuturor în școală și constatarea membrilor prezenți. 3. Deschiderea ședinței. 4. Prelegerea practică »Adăugarea frângerilor vulgare cu numitori neegali«, predată de dl G.

Turdianu. 5. Aprecierea prelegerei ținute. 6. Încasarea taxelor, înscrierea de membri noi, precum și încasarea abonamentului la »Foaia școlastică«. 7. Disertațiunea: »Despre îmbrăcăminte«, de dl B. Pusderea. 8. Eventuale reflexiuni asupra disertațiunei. 9. Interpelări, propuneri și diferite discuțiuni privitoare la învățământ. 10. Fixarea locului și timpului adunării viitoare. 11. Designarea membrilor ce vor prelege ori diserta în proxima adunare. 12. Închiderea ședinței.

Șinca-veche, 11 Aprilie 1899.

Ioan Pop, **Eustachiu Crisan,**
președinte. notar.

— Despărțământul *Indol* al »Reuniunii învățătorilor din archid. gr.-cat de Alba-Iulia și Făgăraș«, își va ține adunarea generală în 5 Maiu st. n., în școala gr.-cat. din Indol.

La această adunare sunt invitați toți învățătorii din despărțământ și preoții în calitate de directori școlari, precum și alți spriginitori ai cauzei școlare.

În program sunt afară de agendele administrative și următoarele:

Prelegerea practică de *Ioan Burcuș*, învățător în Indol. — Cetirea disertațiunei de *Ilariu Popescu*, învățător în Hăsdate și a disertațiunei amânate din adunarea precedentă de *Vasiliu Muntean*, învățător în Lita-Română. — Păreri asupra concludusului adus în adunarea învățătorilor gr.-cat. din despărțământul Sibiiu, în 26 Octomvrie 1898 etc.

Avis. »Reuniunea învățătorilor gr.-or. români din districtul Sibiiului« în adunarea generală, ținută la 6 Decemvrie a. tr. în Sibiiu, a decis a abona 33 exemplare din »Foaia Pedagogică«, cari apoi să le distribue gratuit învățătorilor lipsiți, dar' doritori de a o ave.

Drept aceea învățătorii, cari nu sînt în stare să aboneze numita foaie din al lor sînt prin această poftiți a se adresa comitetului central al »Reuniunii învățătorilor gr.-or. români din districtul Sibiiului«, pentru a primi un exemplar gratuit pe anul curent 1899.

Cei cari vor primi foaia sînt obligați, ca numerii să-i păstreze și la finea anului să-i doneze bibliotecii școlare din comună.

Totodată cei, cari se vor adresa comitetului central în acest scop, să alăture cererei o adeverință dela comitetul parochial despre starea materială, în care se află.

Sibiiu, din ședința comitetului central al »Reuniunii învățătorilor gr.-or. români din districtul Sibiiului«, ținută la 12/24 Februarie 1899.

Dr. Danil P. Barciann, **Candida Popa,**
președinte. secretar.

Conferențe învățătoresști. În România sînt în obicei conferențele învățătoresști adunându-se învățătorii după județe (comitate). Anul acesta conferențele încep Joi după Paști și vor ține 7 zile.

Învățătorii se vor ocupa în ședințele de dimineața, cu revederea cunoștințelor din geografia țerei, cu modul de a se lucra compozițiile în școala primară și cu discutarea celor mai lesnicioase mijloace de corigere a diferitelor lucruri ale copiilor.

În ședințele de după amiază, cu studiul desemnului după natură; cu predarea lucrului de mână la fete și cu lecțiuni de probă cu copii și cu critica acestora.

CRONICĂ.

Regina florilor. În Köln, (Germania) se aranjează o sêrbare de flori, ear' pentru sêrbarea aceasta s'a căutat o regină. S'a căutat și s'a aflat. „Köln. Ztg.“ anunță, că a fost rugată să primească demnitatea aceasta regina adevărată, de pe tronul României, poeta *Carmen Sylva*, ear' M. Sa a răspuns prin fir telegrafic că primește cu plăcere alegerea și va contribui la înălțarea festivităților cu un nou product literar. În cas de împedecare, o va reprezenta, la festivitățile ce se dau, tînăra sa nepoată, princesa *Luiza de Wied*.

Treceri noue religioase. Fortărea limbei maghiare în slujbele bisericesti își arată zi de zi fructele. După Șocați și după Bunievați urmoază acum cu trecerile la altă confesiune *Șvabii*. Între Șvabii și Maghiarii din *Cociola* încă de mai multă vreme decurg adecă lupte pentru limba predicii în biserica rom.-catolică de acolo. Vêzând însă Șvabii, că Maghiarii — spriginiiți și din alte părți — devin tot mai impetuoși întru a-și impune limba lor arpadiană și a eschide total pe cea nemțească, s'au înțeleș să-și părăsoască legea. În 4 Aprilie apoi optzeci-și-cinci familii — jumătate din poporațiunea șvabă a comunei — au și trecut la confesiunea luterană.

Din Țapu ne scrie dl părinte Bas. Dancu, că cele scrise la Cronică în nr. 12 despre dînsul sînt neadevurate, căci dînsul n'a făcut nimic jignitor și e drept, că s'a făcut arătare împotriva lui, dar' aceasta au făcut-o răuvoitorii. Se va vedea, că arătarea e fără temei.

Dînsul zice, că a stărut să se aleagă un învățător corespunzător, care mai înainte nu era; a stărut să se încasseze banii bisericeii, cari erau împrăștiati pe la oameni; a lucrat pentru cumpărarea unei case parochiale, care nu era și a cărei chirie anuală de 75 fl. a dăruit-o pe seama bisericeii, începînd cu anul 1894 etc.

Acestea ar fi lucruri foarte bune, dar' apoi așa stînd ele, întrebăm de unde vine netrebnicia ceartă? Întrebăm cine e de vină, preotul sau poporenii? Ei pun vina unul pe altul și de aceea, atragem de nou luarea aminte a Consistorului din Blaj asupra parochiei Țapu, să vindece răul, aflînd și pedepsind pe vinovat și nelăsînd turburare în popor.

Despre alegerea de capelan din Retișor (protopr. Vêrșetului), întemplată în 7 Februarie c. ne scrie un alegător lucruri nu prea frumoase. Au fost trei concurenți, dintre cari unul a fost exchis, neavînd slobozenie dela Arad spre a concura. Majoritatea alegătorilor (vre-o 150—160 de voturi) au fost pentru acesta și așa au trecut pe partea dlui *Șipețean*; dar' cu toate aceste a eșit ales dl *Luchici*. »Alegătorul« susține, că votarea nu s'a făcut după lege, ba au fost chemați acolo și 4 gendarmi, ceea-ce e destul de trist. Împotriva alegerei s'a făcut protest și dela scaunul protopr. s'a și făcut cercetare. Scaunul prot. a nimicit alegerea și acum cauza e la Consistor, a cărui luare aminte o atragem asupra cauzei.

E trist, când nu se ia în seamă voința poporului!

Din Sohodol ne trimit poporenii *Ioan Furduiu, Petru Șicoe, Ioan Stan, Avram Nicoară, Todor Șicoe* și dl învățător *Nicolae Furduiu* un răspuns mai lung la cele publicate în nrul 12

al *Foii Poporului* și privitoare la purtarea și isprăvile preotului *Demetriu Goia* și a primarului *Ioan Goia* din Sohodol, din care extragem următoarele:

Numiții zic, că toate cele scrise despre preot și primar sînt neadevăruri scornite din rîutate. Ioan Goia este primar de un pătrar de veac, ales întotdeauna cu votul poporului, ceea-ce arată încredere, și arată că poporul îl iubeste. Dînsul, ce e drept, s'a îmbogățit, dar' prin muncă și pe cale cinstită. Asemenea e iubit — zic numiții — și preotul Goia, pentru vieța lui cinstită și pentru purtarea lui de adevărat părinte al poporului. La el aleargă poporul pentru sfat în necazurile vieții. Dînsul a contribuit mult la luminarea poporului și a delăturat simțul de partidă, ce domnea mai înainte în Sohodol.

Primarul și cu deosebire preotul a venit în conflict cu vicenotarul și matriculantul *Ioan Vlas*, din cauză că acesta a făcut arătări contra școalei și învățătorului și cere școală de stat sau comunală.

Numiții zic, că în Sohodol nu sînt stări bolnăvicioase și poporul și preotul țin la olaltă, sînt un trup și un suflet.

Am dat acestea din răspuns. Din toate cele publicate până acum din Sohodol reese, că: rău s'a făcut, când s'a dat loc deregătoriei de matriculant în școală (un rău, care acum s'a îndreptat); rău, condannabil rău, face dl Vlas, cerînd școală ungurească și încă ca Român; rău face preotul și ceilalți frunțași, că nu îngrijesc, ca să aibă o școală întru toate corăspunzătoare, ca nimenea să nu-i poată băga de vină și în sfîrșit sînt de tot rele certele și neînțelegerile ce s'au încuibat în Sohodol, cărora Sohodolenii cu inimă adevărat românească ar trebui să le pună capăt, căci altcum vor fi de rîs și de rușine.

Pentru alumneul din Beiuș. După-cum aflăm din »Revista Orăștiei«, părintele *Iosif Gomboș*, diacon în Vidra-de-sus, s'a imbiat a da în cinste toate lemnele trebuincioase (în preț de vre-o 2000 fl.) la zidirea alumneului, ce se intenționează a se ridica pentru studenții români ortodoxi dela gimnasiul din Beiuș, ear' scîndurile trebuincioase s'a oferit a le da în prețul cât îl costă pe dînsul.

Foc mare. În comuna Bania, care se află în imediată apropiere de *Bozovicu* (Valea-Almașului) și care e locuită numai de Români, Sâmbătă, 8 L. c., la 12¹/₂ ore ziua s'a întemplat un groaznic foc care a prefăcut în cenușă 9 case cu mai multe grajduri; focul s'ar fi iscat din o grădină unde o femeie ar fi aprins niște gunoaie, care fiind mîinate de groaznicul vînt ce băntuia tocmai în ziua aceea, au aprins și gardul grădinei și de aci în scurt timp toate casele au fost cuprinse de flacări.

Paguba se urcă la vre-o 18 mii fl. Au rămas pe stradă 11 familii.

Earăși contra lui Kossuth. În *Bars-Cseke* ținîndu-se zilele trecute un banchet la plebanul romano-catolic, la care a participat între alții chiar și *Feichtinger*, substituțitul primatului, gazda căsei, plebanul *Dr. Reindl Roman* a rostit un toast în care a zis și următoarele:

Kossuth Lajos a fost cel mai mare om de nimica, de când lumea există.

Un deregător present și el la banchet — după-cum spune »Egyetértés« — a provocat pe plebanul să declare, că a făcut enunția de mai sus neprecugetat și nu serios și dorește, ca ea să fie considerată ca-și-cum nu s'ar fi rostit. Plebanul la această provocare a declarat, că susține și repetă cele zise despre *Kossuth*.

Tricolorul maghiar earăși a pățit un bucluc, de astă-dată în Ó-Becse, între Sërbi. În ziua de 11 Aprilie la porunca primăriei se arborase pe școala sërbească tricolorul maghiar. Flăcăul Milan Kodics însă s'a urcat pe coperișul școlii și la vederea unui mare număr de oameni a smuls steagul și l'a trântit jos de pe școala sërbească. În-treagă sərbimeea din Ó-Becse e înfuriată în contra atentatului comis față de școala lor prin arborarea tricolorului unguresc. De altă parte ungrimea încă e înfuriată pentru — profanarea »sfântului« tricolor. Gendarmeria e pusă în picioare și arestează la Sërbi cu ridicata.

Omor între frați. Din *Réchitova* ni-se scrie, că Teodor *Fisțea* a ucis pe frate-sau Achim *Fisțea*, întăritat fiind de mama lor, o femeie necultă, care muțându-se cu locuința dela un copil la altul, tot blăstema și se văicăra asupra celui dela care se muta.

Împărat și cersitor. În curtea Burgului din Viena s'a întâmplat Joi dimineață o scenă foarte mișcătoare. Când adevărat Împăratul se reîntorcea dela gară, unde petrecuse pe Archiducesa Maria Valeria, în momentul când s'a dat jos din trăsură a sărit din mijlocul publicului un bărbat îmbrăcat sărăcăcios, alergând de-a dreptul spre Împăratul. Polițiștii s'au repezit după el și l-au prins. Omul după o luptă desperată s'a smuls din mâinile polițiștilor și a alergat să ajungă pe Împăratul. Într'aceea M. Sa, care ajunsese deja la seări, a observat cele-ce se întâmplă în dosul său și oprindu-se a așteptat pe necunoscutul om. Acesta a ingenunchiat apoi înaintea M. Sale și i-a întins o rugare. M. Sa a primit foarte afabil petiția și făcând cu capul un semn grațios spre pent, a intrat în palat între entusiastele aclamațiuni ale publicului.

Episcopie nouă gr.-or. în Bosnia. Se raportează din Seraievo, că în curenț se va înființa în *Banjaluca* o episcopie nouă gr.-or., al cărei teritor se va lua din arhiepiscopia din Seraievo. Patriarhatul din Constantinopol și-a dat deja învoirea la înființarea ei. Prin înființarea acesteia provinciile ocupate vor ave patru episcopii gr.-or., anume în Seraievo (archiepiscopie), Mostar, Tuzla și Banjaluca.

Banii de 1 cr. și 1/2, cr. v. a. conform ordinațiunii ministrului reg. ung. de finanțe vor circula în comerțul privat numai până la 30 Iunie 1899, ear' cassele și oficiile statului le vor primi până la 31 Decembrie 1899.

Un milion pentru scopuri filantropice. Zilele trecute a murit în Londra proprietarul fabricii de ciocoladă *Richard Cadbury*, lăsând pentru scopuri filantropice un milion de coroane. Un pătrar din această sumă se vine institutului de temperanță.

Moskovskija Viedomosti reflectând ziarelor austro-ungare, cari se ocupă de soarta Finlandezilor, observă. »Dacă oficioasele austro-ungare sînt așa de convinse de dreptatea acestor aspirațiuni naționale, poftescă a le realiza mai întăiu în statul lor«...

Estă de ce tac Ungurii la strigătele înrudiților lor, Finii!

Nu va fi tãmbălău! Se raportează din *Arad*, că adunarea generală a reprezentanței orașenești, ținută alaltăieri, după dezbateri lungă a decis să nu propună sərbătorirea regnicolară a zilei de 6 Octomvrie din anul acesta (ziua executării celor 13 martiri ai Ungurilor). Ca motiv pentru pãrãsirea patrioticeii idei se invoacă ștarea financiară a orașului.

Adevărat să fie? »Budapesti Hir-lap« spune, că fișpanul comitatului *Hunedoarei*, contele Nicolau *Bethlen*, spre a pută să comunice de-adreptul cu populațiunea română a comitatului, s'a pus și a învățat limba română, progresând așa departe în cunoașterea ei, încât acum se poate înțelege cu poporul fără a recurge la tãlmăciu.

Cu nasul pe sus! Cetim în »*Ellenzék*«, că reuniunea maghiară de cãntări din Cluj a primit în principiu propunerea dirigentului ei, ca pe timpul expozițiunii universale din Paris să dea acolo câteva concerte.

Obiceiu vechiu! Vicecomitele comitatului *Ciongrad* a suspendat din post pe notarul *Bense Péter* din Péteri, pentru-că a defraudat 9000 fl. din banii comunei. Pe lângă aceasta a șterpelit și o parte din banii încasați în dare.

Vin falsificat cu sânge de vită a pus în vânzare cărcămarul din Oradea-mare Leonardo Sangiorgio. Cu ocașiunea perchișiției poliția a confiscat dela cărcămarul Sangiorgio 8 litre de sânge de vită, ear' din vinul falsificat a trimis o anumită cantitate spre examinare institutului chemic din Budapesta.

† Dr. Rudow. În *Orade* a răposat în 4/16 l. c. un scriitor german, Dr. *Rudow*. El era prieten al nostru, a scris o istorie a literaturii române în limba nemțescă și mai mulți articoli despre noi și literatura noastră. El a avut de nevastă pe cunoscuta noastră poetă, *Lucreția Suciu*. Familia a publicat următorul anunț:

Lucreția Rudow născ. Suciu, Petru Suciu, protopresbiter gr.-oriental, Elena, Teodor și Ana Rudow, cum și în numele tuturor rudeniilor, cu inima înfrântă de durere aduce la cunoștință, că prea iubitul lor soț, respective ginere și frate Dr. *Wilhelm Rudow*, după o boală scurtă și fără dureri a încetat din viață în 4/16 Aprilie a. c. noaptea la 1 oră, în etate de 40 ani și al 8-lea an al fericitei căsătorii. Rămășițele pãmênțești ale scumpului decedat se vor pune spre odihnă eternă la 6/18 Aprilie a. c., dela casa din strada A.-Pecze nr. 237, înainte de amezii la 10 ore, în morminții gr.-or. din Oradea-mare (Ujváros). Fie-i țărina ușoară și binecuvântată!

Întemplantare rară. Plugarul *Macavei Cotul* și muierea sa Solomia, din *Rodna-veche*, răposând, la 16 l. c. s'au înmormântat deodată. Ei au avut 75 ani în vîrstă, și 45 ani în căsătoria lor. Fiind ziua înmormântării Duminecă, un public foarte mare i-a petrecut până la mormânt. Era ceva de tot rar a vedea conductul funebral mergend pe strade și 2 sicriuri alături. Este o întemplantare foarte rară în viața omenească, ca 2 soți de căsătorie să moară și să fie înmormântați deodată!

Pentru vinderea laptelui de vacă de a fi dus la Constantinopol este mare mișcare între Sașii din Sibiu și jur și din alte părți, de pe la Brașov, Sighișoara etc. Vrednicii conducători ai »Reuniunii române de agricultură« de aici au început o mișcare, ca să se înscrie și Românii la vinderea laptelui. S'au făcut și trimis pe sate apeluri pentru treaba aceasta și s'au ținut două întruniri. Îndemnăm pe Românii noștri a se înscrie cât mai mulți la această întreprindere, care le va aduce bun câștig.

Aminare. La încheierea foii primim înștiințarea, că adunarea despărțământului Reun. inv. din Indol s'a aminat pe 7 Maiu (în loc de 5 Maiu), când se va aranja și o petrecere în Indol.

Ultima sărutare. Gimnastul de cl. V. Ador Sándor, petrecend vacanțele de Paști la sora sa măritată Thót din Stancici, într'o după ameză a luat pușca cumnatului seu să meargă la vînat. Înainte de plecarea a intrat la sora sa bolnavă să-și iee adio, și plecându-se spre ea să o sărute, pușca s'a slobozit și glonțul a pëtuns în capul nenorocitei bolnave, causându-i moarte momentană.

Mulțumită publică. Înteressându-se de »Societatea de cumpătare« și de »Societatea junimei« din comuna noastră Babța, următorii generoși donatori au binevoit a dăru:

1. Societatea culturală »Amicul Poporului« din T.-Jiu (România) revista sa »Amicul Poporului« de pe anul trecut și continuare în anul acesta.

2. Societatea »Országos közegészségi egyesület« din Budapesta revista lunară »Ifjúság és Egészség« de pe anul trecut și continuare și în anul acesta, ear' subscrișului pentru întemeierea societăților din Babța un premiu de 25 coroane.

3. Mult on. domn Gavriil Vaida, protopop al tractului Șamșod, vîzënd activitatea »Societății junimei« s'a înscriș de membru fondator solvind 10 cor.

4. Tot pentru fondul »Societății junimei« au contribuit câte 1 coroană ca membri ajutători următorii părinți de ai junimei: Teodor Pop Gl., Vasile Buda, Mihai Sabou, Găvrilă Șimonca, Gligor Bălaș, Mihai Micle, Ioan Pop Gl., Georgiu Buda, Vasile Pop Gl., Ioan Buda Gl., Petru Buda și Simion Tomșa, ear' Onuț Deac 60 bani, Mitru Crișă N. și Nuț Micle câte 40 bani, Nuț Boșan, Călina Gligor și Petru Boldan câte 20 bani.

Tutoror și pre această cale ziaristică li-se aduce cea mai călduroasă mulțumită publică.

Gavriil Alușiu,
inv. poporal, notarul »Soc.
de cumpătare« și conducătorul »Soc. junimei«

Prețul bucatelor în Arad a fost săptămăna trecută următorul: Grăul hectolitru cu 9 fl. 80 până la 9 fl. 90 cr.; sęcara cu 7 fl. 25 până la 7 fl. 40 cr.; orzul cu 6 fl. 25 până la 6 fl. 35 cr.; ovėsul cu 5 fl. 75 până la 6 fl. 15 cr.; cucuruzul cu 4 fl. 50 până la 4 fl. 60 cr.; fasole albă cu 6 fl. 50 până la 7 fl.; fasole boabe rot. cu 7 fl. 25 până la 7 fl. 75 cr.; sēmēntă de cânepă cu 11 fl. 50 cr.

POSTA REDACȚIEI.

T. C. în Șipet. Steagul s'a pus din poruncă, nu numai acolo, ci în toată țeara și astfel respectivul nu e de vină. Stăpânirea crede, că astfel vom uita nedreptățile și apėsările ce ni-se fac, vîzënd steagul maghiar.

T. Toma în Pintic. Răspunsul, ce-l cer mai mulți deodată cu scrișoarea d-tale din 27 Februarie, îl au în articolul din fruntea numărului de azi. Fii bun și li-l arată. Încât pentru *spiritism* (a vorbi cu cei morți) trebuie să știi, că nu e lucru necurat și ca să afli cum stă lucrul, cumpără cartea: *Expunerea spiritismului*, de D. Voniga, în Arad, tipografia diecesană; costă 1 fl. 50 cr.

M. A. în B. vin. Tot cam aceea am publicat despre Jidov, ce ne scrii. Îndemnați pe oameni să nu cumpere dela el nimic.

V. R., ab. în Cernăuți. Hartă românească a Transilvaniei nu avem decât a lui *Fetti*, care numai anticuarice se poate afla. Este însă una nemțescă, ediția Karpathenverein, pe care stau și numele românești. Pentru Transilvania îți recomandăm cărțile dlui Silvestru Moldovan: Țeara-noastră și Zarandul etc. Se pot procura dela noi. Prețul la ambele 2 fl.

Pentru redacție și editură responsabil: Andreiu Balteș
Proprietar: Pentru »Tipografia« societate pe acțiuni: V. H. Dressnandt.

Călinarul săptămânei.

Zilele	Călinarul vechiu	Călin. nou	Soarele
	Dum. Floriilor, toate ale Pranicului	rés	ap.
Dum.	11 (+) Florile	23 Albert	5 3 6 56
Luni	12 C. Vas., E. Pariei	24 George	5 2 6 57
Marti	13 Muc. Artemon	25 Marcus	4 58 6 58
Merc.	14 Păr. Martin	26 C'et	4 57 7 3
Joi	15 (+) Joia verde	27 Peregrin	4 55 7 5
Vineri	16 (+) Vineria patim.	28 Vitalis	4 53 7 7
Sâmb.	17 Cuv. Simeon.	29 Petor M.	4 51 7 9

Tirgrile din săptămâna viitoare după căl. vechiu.

Duminică, 11 Aprilie: Alpret.

Luni 12 Aprilie: Ațel, Arch'ța, Capolnaș-O'ah-fal'eu, Deregneu, Etéd, Macfal'eu Racoșul-inferior, Sâmbăta-infer., Seboșul-sâșesc (3 zile promergătoare țirg de vite), Turda.

Marti, 13 Aprilie: Codloa, Lechnița, Sâ-Miclăușul-Becleanului, Sâ-Paul, Terfalva.

Mercuri, 14 Aprilie: Drag, Szilágy-Nagyfal'u, Kő-Boldogfalva, Lasl'eu, Sâmbăta-inf, Supși-Sân-Georgiu.

Vineri, 16 Aprilie: Borceaș (Sáros-Berkész), Copșamică, Nadeșul-sâșesc, Oclandul-Ilomoroșului.

Sâmbătă, 17 Aprilie: Sântă-Măria-Orlei (Óralya-Boldogfalva).

Iosif Schultz,

neguțetor de vinuri,

Sibiu, strada Poplăcei nr. 30,

oferează [23] 1-3

vinurile sale ardelenesti

garantat naturale, la cumpărare de cel puțin 56 litre cu următoarele prețuri:

Vin de masă anul 1898	per litru	18 cr.
" " " " 1896	" "	24 "
" " " " " "	" "	26 "
" " desert " 1894	" "	34 "

Cu stimă

Iosif Schultz,

neguțetor de vinuri.

„Tipografia“, soc. pe acțiuni, Sibiu.

A eșit de sub tipar:

Însoțirile de credit

împreunate cu

însoțiri de consum, de vânzare, de viferi, de lăptării etc. și instrucțiunile trebuincioase.

Îndreptare practică

pentru

înființarea și conducerea de astfel de însoțiri de

F. W. RAIFFEISEN.

Edițiunea a V-a.

Traducere autorizată de

Dr. Aurel Brote,

Directorul băncii gen. de asigurare m. „Transilvania“

EDITURA

„Revista“ rev. de agricultură din comitatul Sibiiului (280 pagini mari).

Cartea costă 80 cr. (cu porto postal 90 cr. recomandată 1 fl.) și se poate cumpăra dela

„Tipografia“,

soc. pe acțiuni în Sibiu.

Carte pentru inspectorii de morți.

Conform unei ordinațiuni ministeriale toți *neuroscopii sau inspectorii de morți* au să fie de nou instruați pentru oficiul lor. În privința aceasta se recomandă cartea:

MANUAL

PENTRU

USUL NECROSCOPILOR COMUNALI

DE

DR. STEFAN ERDÉLYI,

Dr. de filosofie, Dr. de medicină, Dr. de chirurgie, magistrul de obstetricie, profesor aprobat de igienă pentru școalele medii, medic al opidului Orăștie, medic al cercului sanitar din Bințiși și dentist.

Prețul legată 2 cor.

[21] 1-3

Se poate procura dela autor în Orăștie.

La „Tipografia“, societate pe acțiuni în Sibiu, se află de vânzare:

Cea mai nouă

Carte de bucate

a

bucătăriei

române, franceze, germane și maghiare cuprinzând rețetele cele mai bune pentru a pregăti în modul cel mai potrivit ori-ce fel de bucate, delicatose sau beuturi gustoase.

Se vinde eu preț scăzut (dela 2 fl.) acum numai cu 1 fl. v. a. plus 10 cr. porto (20 cr. recomandată.)

Făină.

Cea mai bună făină dela morile cu vapor din Ungaria și fănat, recomandă cu prețurile cele mai ieftine [134] 2-3

Depositul de făină și franzelăria

lui

Petru Moga,

Sibiu

strada Cisnădiei nr. 44.

Trufandale de saison

Icre de crap roși!

Icre negre de Astrahan!

Masline grecești excelente!

Halva de Constantinopol!

Unt de lemn franțuzesc!

Olei de in (în adins pentru noi tescuit).

Brânză sēcuiască proaspătă (în beșicute).

Cașcaval de Penteleu!

Brânză de Liptau!

Cremă de Carpați (picantă)!

Totdeauna proaspete, din prima calitate și cu prețuri moderate, la

„**Concordia**“,

societate comercială pe acții, Sibiu.

[20] 1-3

Doi mari Metropoliți ai Românilor

Andrei bar. de Șaguna

și
Alexandru Sterca Șuluțiu.

— Portrete frumoase. —

Lucrate la Viena, în fototipie, fiecare separat, pe hârtie fină de carton; sînt foarte potrivite tablouri în casa fiecărui Român.

Prețul unui exemplar 25 cr.

Librăria „Tipografiei”,
soc. pe acțiuni, Sibiu.

Două cărți folositoare

pentru țeranul român

au apărut tocmai și se află de vânzare în
librăria „Tipografia”, societate pe acțiuni,
Sibiu, strada Poplăcii 15:

INDREPTAR PRACTIC

IN

ECONOMIA RURALĂ

compus de

cel 12 preceți întemnițați în Cluj.

Prețul 1 fl. v. a.

COMASĂRILE

de

Elia Dopp.

Prețul 40 cr. v. a.

Pentru porto postal câte 5 cr. mai mult.

La „Tipografia”, societate pe acțiuni în Sibiu
se află de vânzare opul premiat și publicat de
„Asociațiunea transilvană pentru literatura ro-
mână și cultura poporului român”

POVEȘTI DIN POPOR

adunate de

Ioan Pop-Retegeanu.

Acest op, care se extinde pe 216 pagini, cu-
prinzînd cele mai frumoase povești și la urmă
o însemnare a provincialismelor, costă numai
60 cr. plus 10 cr. porto

Sămênțe de economie!!

Trifoiu!

Luternă!

Napi de nutreț!

iarbă franceză și engleză!

numai în calități alese, au sosit proaspete
și se vînd cu prețuri moderate la

„Concordia”,

[19] 1-3

societate comercială pe acții,
Sibiu,

și la filialele ei în Alba-Iulia și Făgăraș.



Descrierea Ardealului.

Cine vrea să cunoască frumoasa țeară a *Ardealului*, și cu deosebire *Munții-Apuseni*, patria lui Horia și Iancu, să citească scrierile lui Silvestru Moldovan anume:

Țeara-Noastră,

descrierea părților sudice ale Transilvaniei și Valea-Murășului, apoi

Zarandul și Munții-Apuseni,

Cu 9 ilustrațiuni și o schiță.

Descrierile sînt facute în fel de călătorie, cu datinele și porturile Românilor și cu multe legende despre dealuri, cetăți, izvoare ș. a.

Fiecare carte costă 1 fl. (și 5 cr. porto), în România 3 lei.

Toate ziarele noastre au apreciat în cuvinte elogioase aceste descrieri, unicele ce le avem despre Transilvania în limba română.

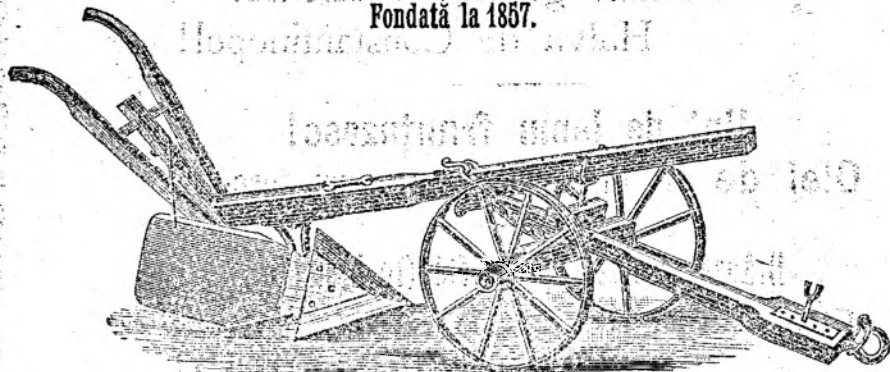
„Liga română”, scrie între altele:

„Până astăzi n'a existat în limba română o descriere a acestor regiuni atât de interesante din mai multe puncte de vedere. Dl Silvestru Moldovan a răspuns deci prin această publicațiune unei trebuințe ce într'adevăr se simția la noi. Sperăm, că publicul cetitor va face acestei scrieri primirea amabilă pe care o merită.

Comanda se pot face la

„Tipografia”, soc. pe acțiuni, Sibiu.

Fondată la 1857.



Mai departe, pluguri de ogor în diferite construcțiuni. Un plug întreg de fer cântărește numai 40 chgr. — mai puțin ca un plug de lemn. Plug de ogor pentru un cal costă numai 20 fl. Toate felurile de pluguri ca: pluguri schimbătoare în diferite construcțiuni, pluguri Vidatsch, „Kuchadlo” și pluguri Universal sistem Sack, apoi grape, mașini de mână pentru sămênat, foarte practice, apoi tăvălicuri foarte bune.

Afară de cele amintite în depoul fabricii se află permanent: motoare cu vapor, locomobile, mașini pentru cai și mașini de mână, ciur patentat al lui Török (patent 1898) și ciururi de alte sisteme, triere în diferite mărimi, sfărmașoare de cucuruz, precum și alte sorte de mașini agricole.

Specialitate în zidirea morilor: pentru mori cu 1, 2 ori mai multe petri mînate cu apă, vapor ori motoare.

Aranjarea completă a morilor cu firez (ferestraelor). — Scrisori de recunoștință și mulțumită se pun cu plăcere la dispoziție.

Singurul reprezentant pentru Ardeal a renumitei fabrici de motoare Langen & Wolf din Viena.

La întrebări se răspunde imediat și foarte amănunțit.

Cataloage gratis și franco.

Condiții coulante de plată.